

ITAC-2020

Informes trimestrals d'activitats de Catalunya de 2020

Activitats: Detallistes i de Restauració

Període: 1r, 2n, 3r i 4t trimestre de 2020

Índex de continguts

1	Anàlisi del total activitats	3
1.1	Totals Catalunya.....	3
1.1.1	Evolució total activitats.....	3
1.1.2	Evolució de la demografia empresarial.....	6
1.1.3	Variacions en el comerç al detall i la restauració (global)	7
1.1.4	Principals conclusions de les variacions de les activitats detallistes i de restauració entre finals de 2019 i finals de 2020.....	9
2	Variacions de les activitats en el comerç al detall	10
2.1	Evolució de les activitats detallistes per AFT	10
2.1.1	Evolució del total d'activitats detallistes	10
2.2	Evolució de les activitats per sector.....	12
2.2.1	Variacions de les activitats per sector. Totals a Catalunya	12
2.2.2	Evolució Quotidià alimentari.....	13
2.2.3	Evolució Equipament llar	14
2.2.4	Evolució Equipament persona	17
2.2.5	Evolució de les botigues de roba (epígraf 1-6512)	19
3	Variacions de les activitats de Restauració.....	21
3.1	Evolució activitats de restauració per AFT.....	21
3.1.1	Evolució total activitats de restauració.....	21
3.2	Variacions de les activitats per sector. Totals a Catalunya	24
3.2.1	Evolució en els restaurants	25
3.2.2	Evolució dels bars i cafeteries.....	26
3.2.3	Evolució de les activitats de "càtering"	28
4	Annexos.....	30
4.1	Metodologia.....	30
4.1.1	Fonts de dades	30
4.1.2	Activitats considerades	30
4.1.3	Classificacions i definicions	31
4.1.4	Estructura de les dades.....	31
4.1.5	Periodicitat de les dades	32
4.2	Anàlisi de les variacions de les activitats de comerç i restauració en comarques afectades per mesures especials degudes a l'evolució de la COVID-19	33
4.2.1	L'Anoia	33
4.2.2	El Segrià.....	37

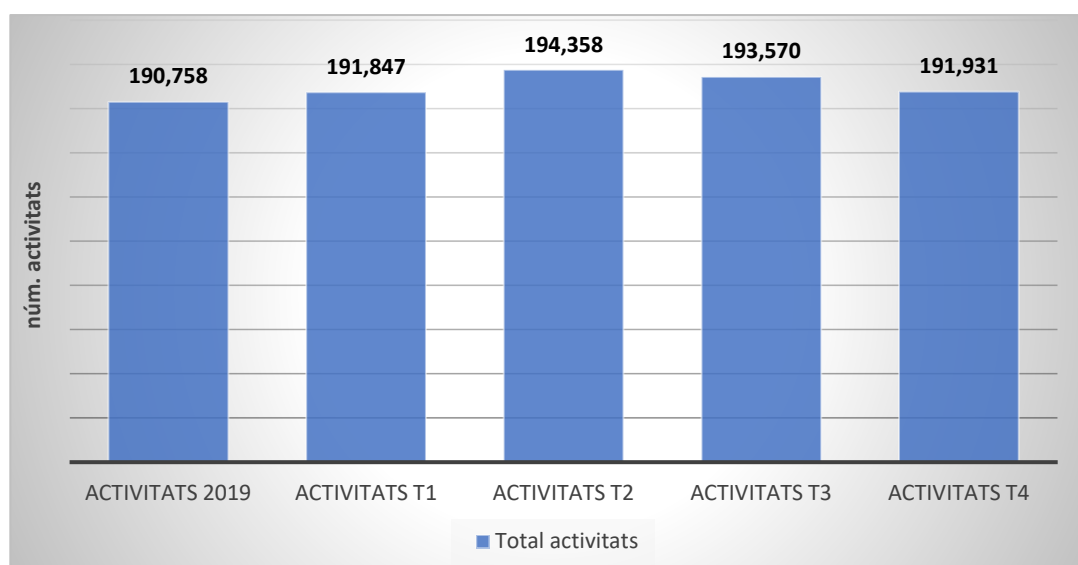
4.2.3	El Vallès Occidental	41
4.3	Variables que influeixen en l'augment o disminució de les activitats comercials a nivell comarcal: aplicació dels models GAM	47
4.3.1	Models additius generalitzats	47
4.3.2	Conclusions	47
4.3.3	Resultats estadístics	48

1 Anàlisi del total activitats

1.1 Totals Catalunya

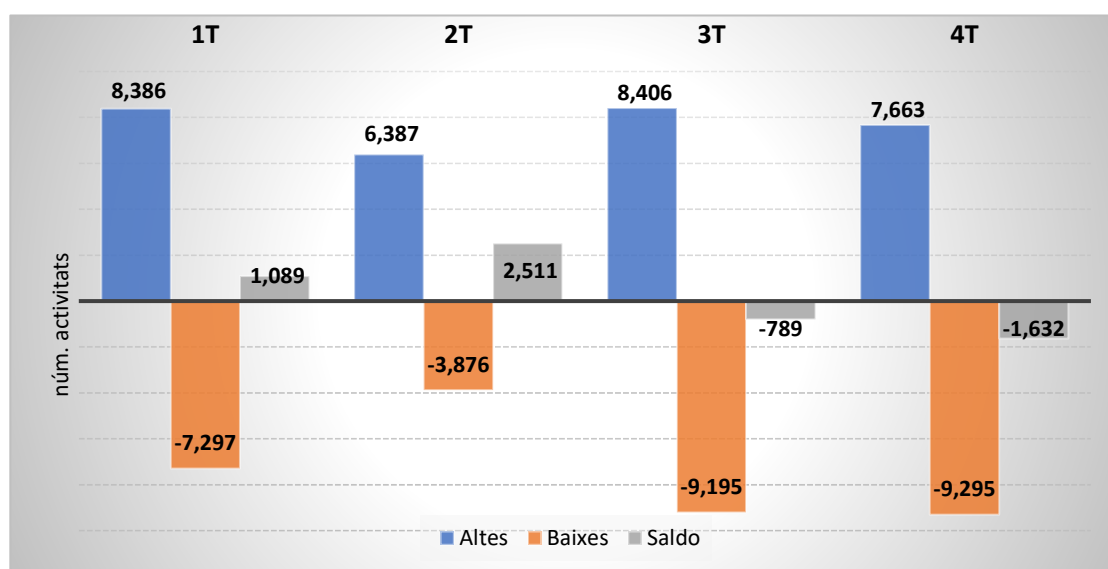
1.1.1 Evolució total activitats

La variació trimestral d'activitats detallistes i de restauració en 2020 té dos parts diferenciades: el 1r semestre hi ha hagut un creixement en el nombre d'activitats, mentre que a partir del 3r trimestre hi ha un canvi de tendència envers els dos primers trimestres de 2020, que fa que en el 2n semestre el número va decreixent. De totes maneres, el saldo anual final és lleugerament positiu (+0.6%) respecte a finals de 2019.

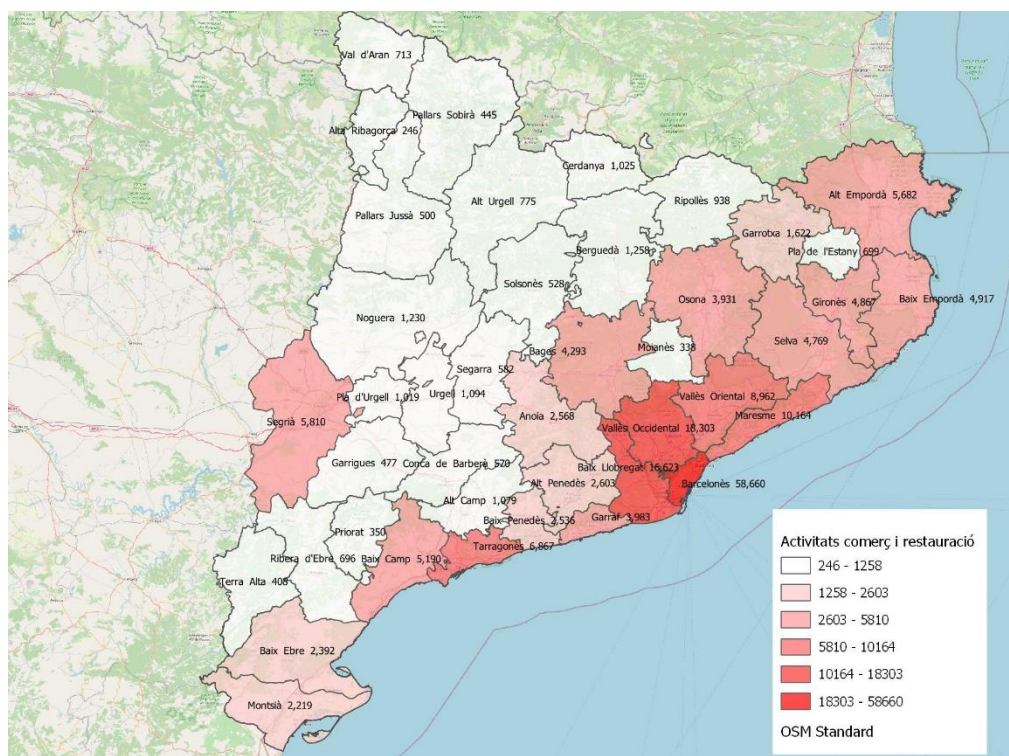
Gràfic 1. Evolució trimestral d'activitats detallistes i de restauració en 2020

Observant el moviment d'altres i baixes, el saldo negatiu s'ha accentuat en el 4t trimestre respecte al 3r trimestre (Gràfic 2).

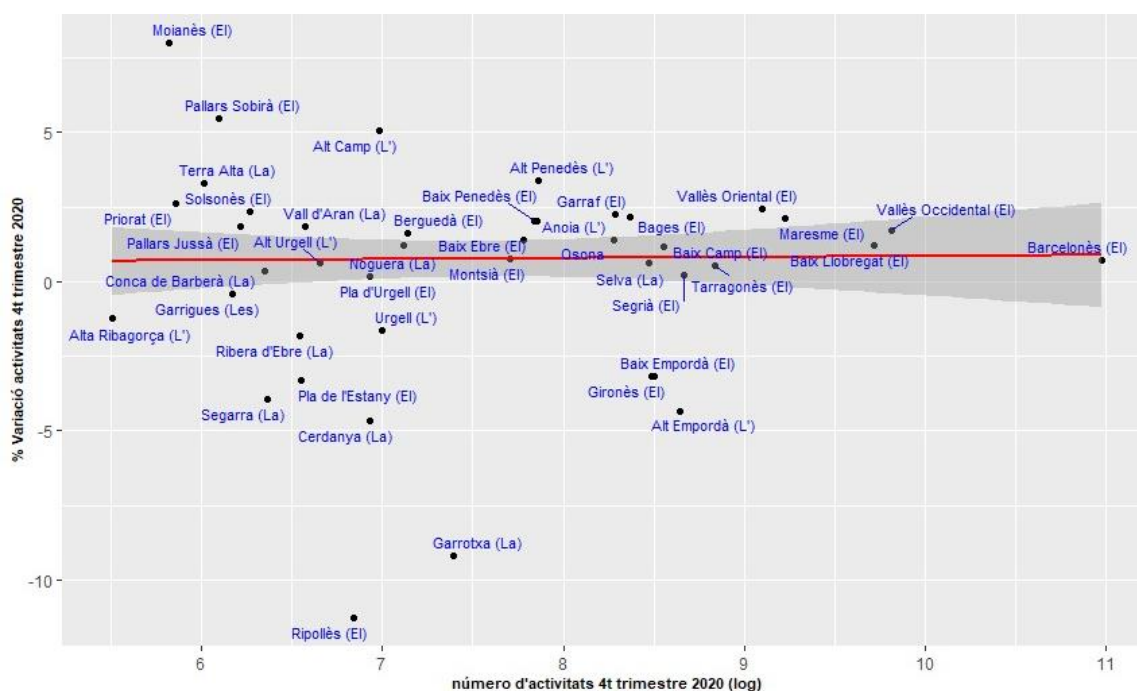
Gràfic 2. Altes i baixes d'activitats trimestrals en 2020

La implantació de les activitats de restauració i detallistes es concentra en les comarques costaneres i properes, i el Segrià (Mapa 1).

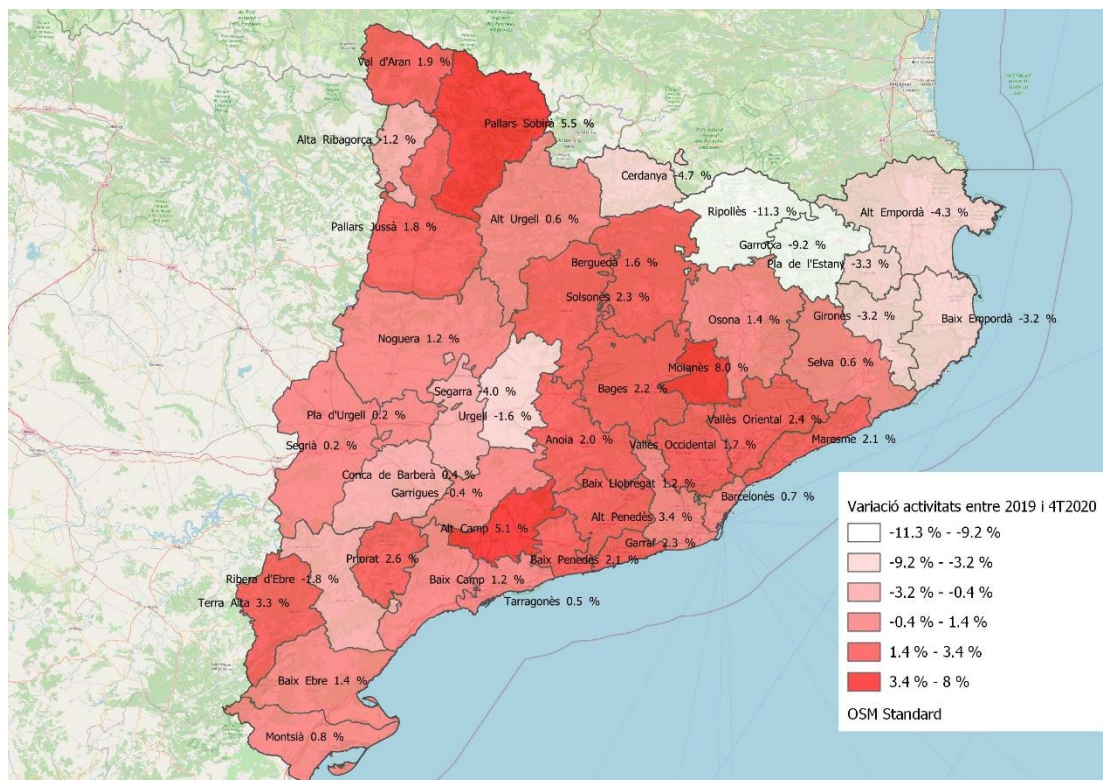

Mapa 1. Total d'activitats de comerç i restauració per comarca en el 4t trimestre de 2020

Pel que fa a les variacions en el nombre d'activitats de comerç i restauració, a la majoria de les comarques hi ha un augment de les activitats, destacant les comarques del Moianès, el Pallars Sobirà i l'Alt Camp, amb augments de més del 5% (Gràfic 3 i Mapa 2).

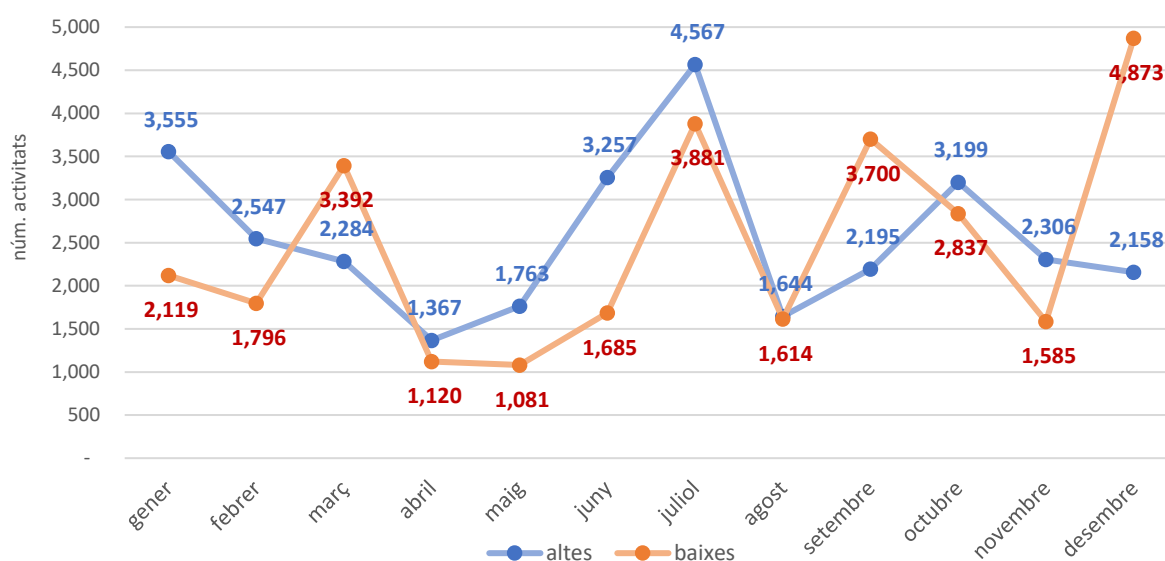
Gràfic 3. Variació del número d'activitats entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020 (percentatge)

Mapa 2. Variació del número d'activitats per comarca entre 2019 i el 4t trimestre de 2020 (percentatges)

Per contra, es pot observar que hi ha set comarques que presenten una disminució d'activitats major del -2.5%, amb el Ripollès (-11.3%) com la comarca amb una major disminució.

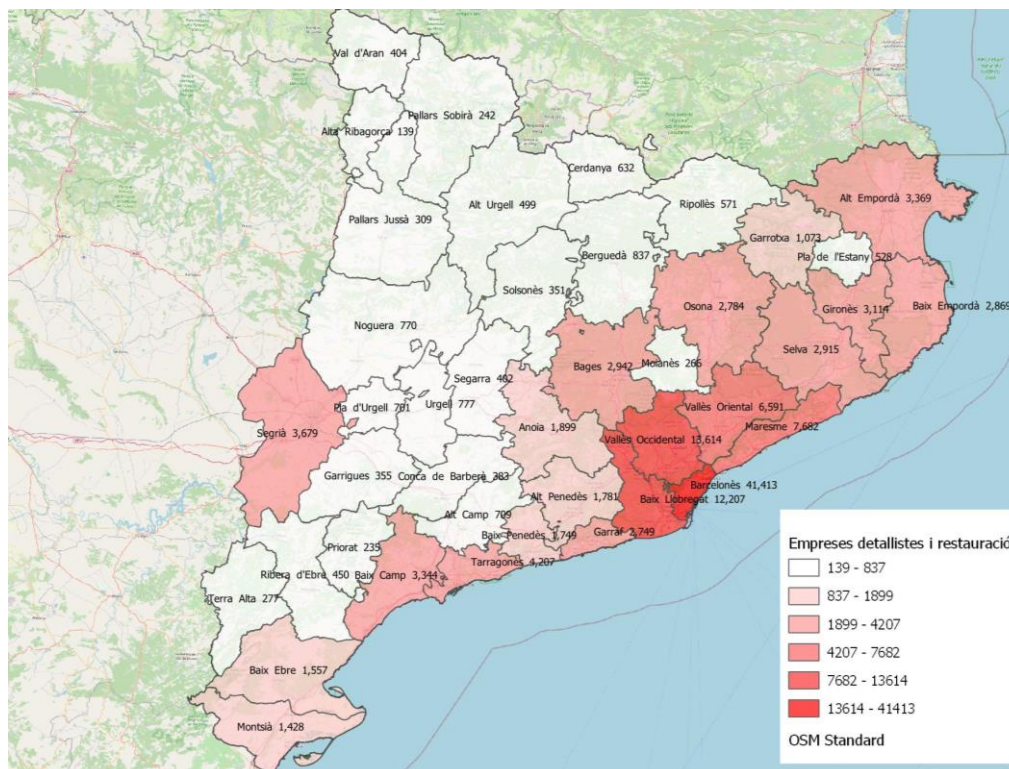
Les variacions mensuals en 2020 de les activitats detallistes i restauració (Gràfic 4) presenten dos pics en les altes al gener i al juliol, i quatre pics en el nombre de baixes al març, juliol, setembre i sobretot, desembre. S'observa que les altes superen a les baixes mensuals el 1r semestre, amb excepció del març, mentre que en el segon, al setembre i desembre les baixes superen àmpliament a les altes.

Gràfic 4. Altes i baixes mensuals d'activitats en 2020

1.1.2 Evolució de la demografia empresarial

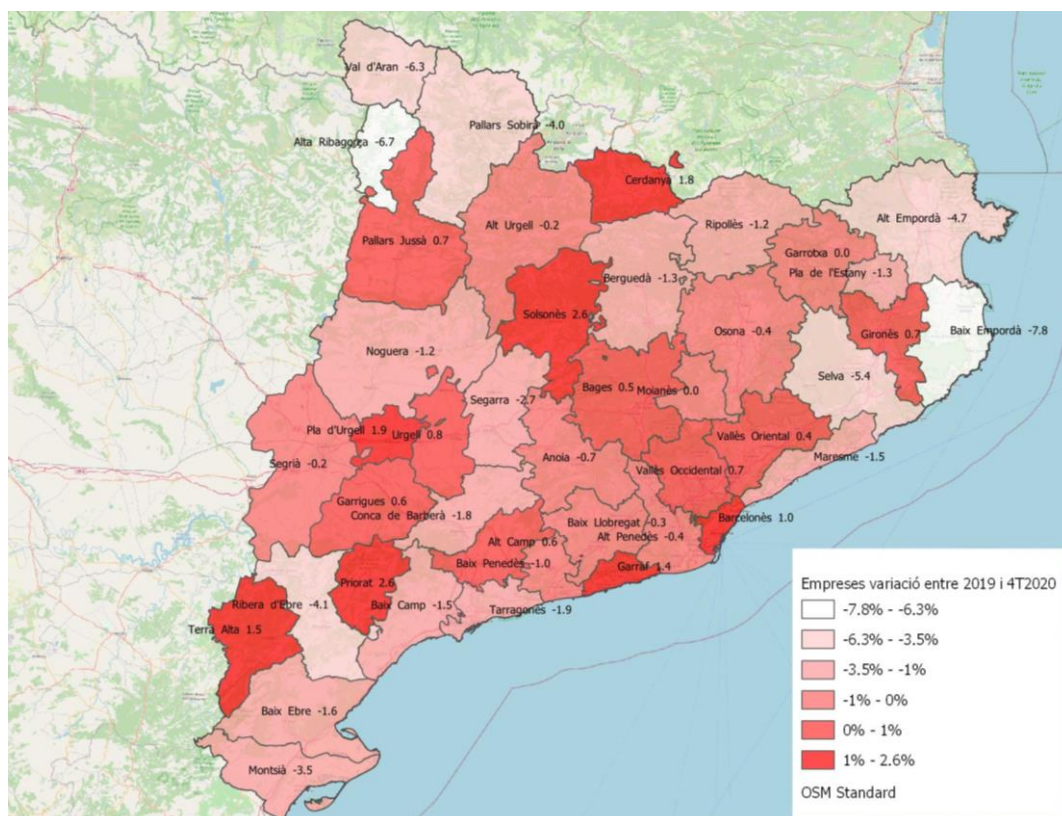
Les empreses detallistes i de restauració estan presents a totes les comarques del país i, a l'igual que les activitats, es concentren a les comarques de la costa i el Segrià, mentre que la resta de comarques no tenen un gran nombre d'empreses (Mapa 3).

Mapa 3. Total d'empreses al final del 4t trimestre de 2020

Anàlogament a la variació de les activitats analitzades, s'ha produït al llarg de 2020 una variació força heterogènia a nivell comarcal, alhora que es repeteix el patró observat a les activitats en el que les disminucions d'empreses en una comarca semblen, en part, compensades per augments en algunes de les comarques veïnes.

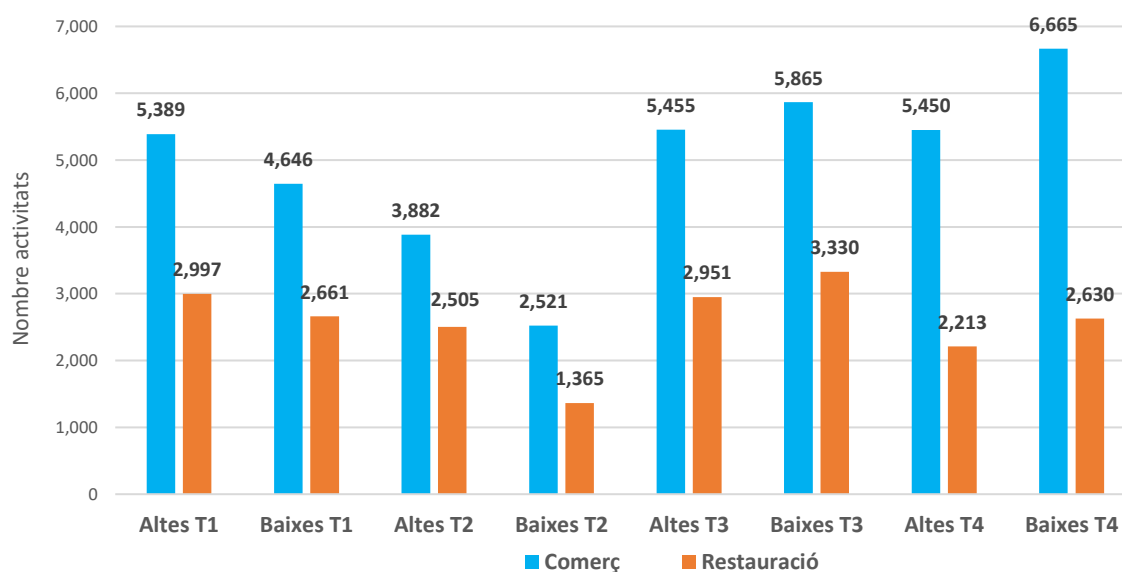
Els majors descensos en el nombre d'empreses es donen a les comarques de la Costa Brava (amb el Baix Empordà amb una davallada del -7.8%) i a les de l'Alt Pirineu (amb l'Alta Ribagorça (-6.7%) i la Val d'Aran (-6.7%) com les comarques amb un major descens). Per contra, tot i amb percentatges més petits, hi ha una sèrie de comarques que presenten augments moderats, encapçalades pel Priorat i el Solsonès, ambdues amb un augment del 2.6% del nombre d'empreses, seguides pel Pla d'Urgell (1.9%) i La Cerdanya (1.8%). La resta de comarques amb un augment del nombre d'empreses, aquest és inferior a l'1.6% (Mapa 4).

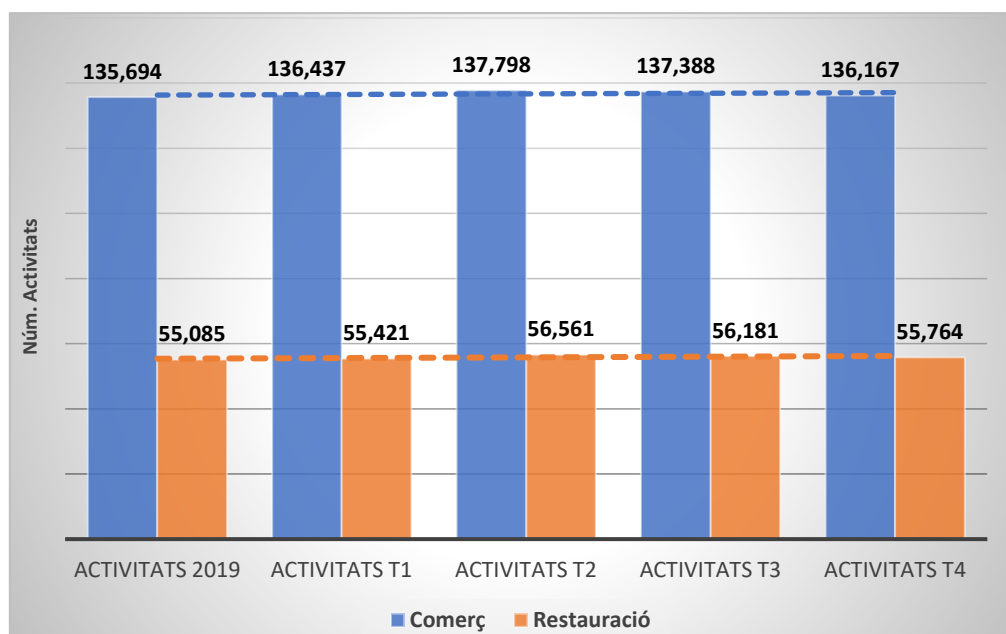
Mapa 4. Variació total d'empreses entre finals de 2019 i 4t trimestre de 2020

1.1.3 Variacions en el comerç al detall i la restauració (global)

Les variacions de les activitats del comerç detallista i la restauració presenten saldos negatius en els dos darrers trimestres de 2020, tot i que la restauració presenta menys altes i baixes en el 4t trimestre que en el 3r., a l'inrevés del comerç.

Gràfic 5. Altes i baixes trimestrals dels sectors del comerç i la restauració en 2020

Gràfic 6. Total d'activitats per trimestre (2020)

1.1.4 Principals conclusions de les variacions de les activitats detallistes i de restauració entre finals de 2019 i finals de 2020

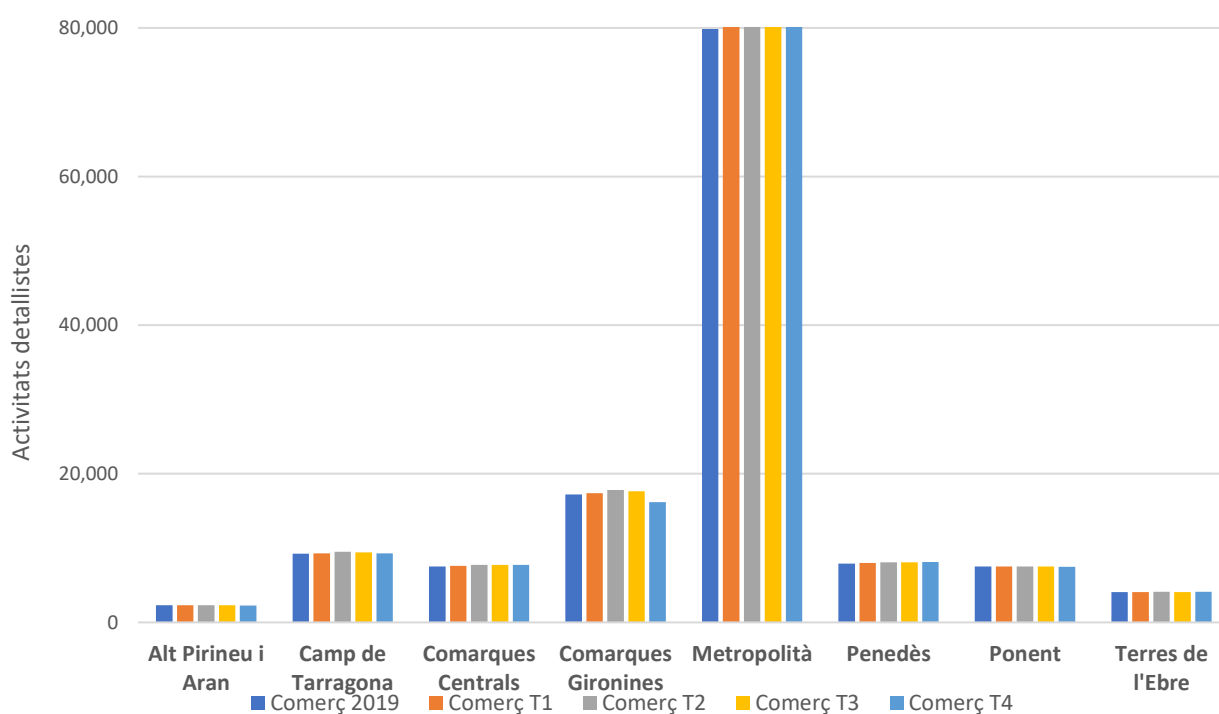
1. Cal destacar la resiliència de les empreses del sector del comerç al detall i la restauració. Tot i el fort impacte i el cessament temporal de l'activitat que van haver d'assumir els tres darrers trimestres de 2020, les empreses s'han mantingut, amb un moderat descens del 0.3% respecte a finals de 2019.
2. L'ocupació a les empreses també ha mostrat una resiliència significativa, amb un descens global de l'1.4% entre gener i desembre de 2020. Cal considerar que els treballadors en ERTO compten com afiliats actius.
3. Tot i aquesta resiliència, cal tenir en compte que:
 - a. La variació mitjana de les vendes en 2020 del comerç (inclòs detallista): -12.1%
 - b. La variació mitjana de les vendes en 2020 de serveis no financers (inclosa restauració): -21.8%
 - c. El VA de les empreses del sector comerç estava abans de la pandèmia en un 14.8% sobre les vendes. Amb el descens del 12.1% de les vendes, en 2020 les empreses gairebé no han pogut generar valor afegit, i amb el manteniment de l'ocupació mitja, no han pogut generar excedent empresarial i, per tant, fer inversions que permetin mantenir i millorar la seva competitivitat, clau per a la sostenibilitat del teixit empresarial en el futur.
4. Les altes i baixes d'activitats de comerç i restauració donen un saldo positiu entre finals de 2019 i el final del 3r trimestre de 2020, encara que al 3r trimestre es trenca la tendència i hi ha una baixada del total d'activitats respecte al 2n trimestre de 2020.
5. Aquest saldo varia molt segons la comarca. En general, les comarques del nord-est són les que presenten saldos més negatius, i la resta presenten variacions moderades. De la mateixa manera, hi ha una gran diversitat de saldos segons el sector comercial i de restauració, en funció de la seva afectació major o menor segons les mesures de contenció de la mobilitat preses.
6. La variació de les activitats comercials a nivell comarcal depèn sobretot de la dotació comercial de la comarca, i de la població i dotació comercial de les comarques veïnes, del mercat potencial que conforma el seu territori més proper i com de cobert està aquest per l'oferta comercial interna, o dit d'una altra manera, del seu potencial d'atracció envers al propi territori i les comarques veïnes.
7. Les activitats de comerç al detall i restauració es concentren a les comarques costaneres del país i a les que exerceixen una capitalitat de les diferents AFT.
8. L'anàlisi comarcal del comerç al detall visualitza el transvasament d'activitats en aquelles comarques poc dotades i que presenten descensos en el nombre d'activitats cap a les comarques veïnes, en un procés d'una certa concentració territorial de les activitats detallistes i de restauració. La disminució d'activitats es concentra en la major part dels casos en les comarques del nord i sud del país.
9. Els efectes dels confinaments derivats de la pandèmia afecten especialment al sector d'equipament persona i bars-cafeteries, únics sectors dels analitzats que presenten un descens a nivell global.
10. A la restauració, destaca un augment de les activitats de càterring a moltes comarques. La resta de sectors han tingut una disminució en el 2n semestre de 2020 respecte al 1r semestre.

2 Variacions de les activitats en el comerç al detall

2.1 Evolució de les activitats detallistes per AFT

2.1.1 Evolució del total d'activitats detallistes

L'evolució de les activitats detallistes per AFT¹ entre 2019 i el 4t trimestre de 2020 és positiva en totes elles a excepció de tres AFT: Comarques Gironines (-6%), l'Alt Pirineu i Aran (-2.4%) i Ponent (-0.3%). A les AFT de Terres de l'Ebre i el Camp de Tarragona es donen augments inferiors a l'1%, mentre que la resta presenten augments superiors a l'1.3% (Taula 1). Cal destacar el creixement d'activitats al Penedès (2.7%) i a les Comarques Centrals (2.5%). En els següents apartats s'analitzarà el creixement d'activitats pels principals sectors comercials, on es veurà que aquest creixement no és igual per a tots els sectors, presentant variacions significatives tant entre sectors, com a nivell comarcal, encara que siguin d'una mateixa AFT.

Gràfic 7. Total d'activitats detallistes per AFT fins al 4t trimestre de 2020

¹ AFT: Àrea Funcional Territorial. No és un límit administratiu oficial, però sí utilitzat en ordenació del territori (Plans Territorials Parciais) i també a nivell organitzatiu del la Generalitat. L'anàlisi per AFT permet tenir una visió intermèdia entre la visió comarcal (en detall) i la provincial (molt de "gra gruix").

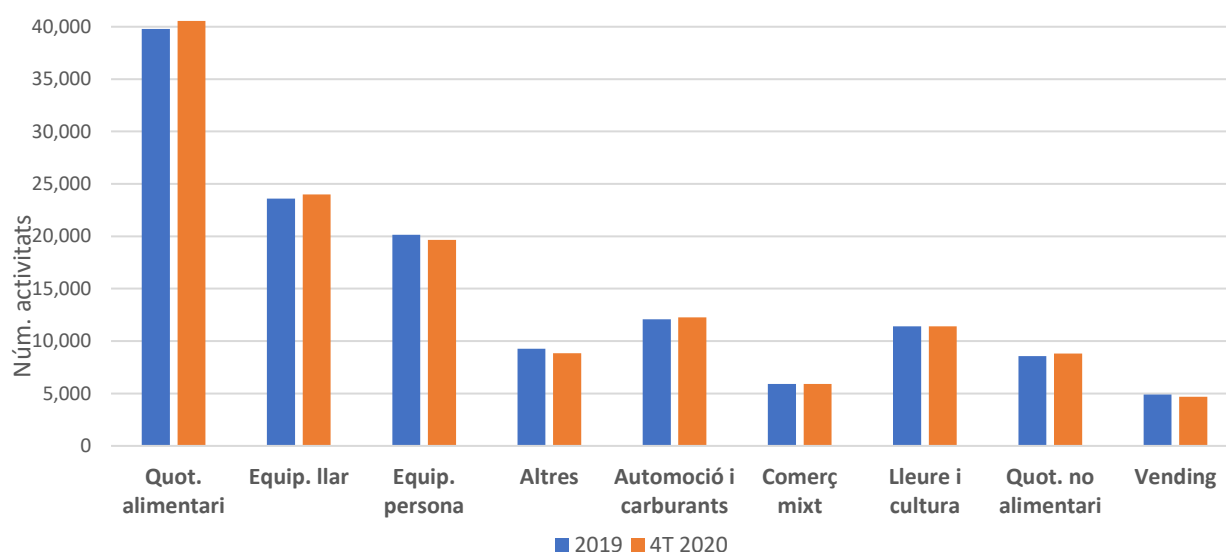
AFT	Comerç 2019	Comerç T1	Comerç T2	Comerç T3	Comerç T4	Var. Tot. (%)
Alt Pirineu i Aran	2,319	2,310	2,308	2,316	2,261	-2.5%
Camp de Tarragona	9,243	9,309	9,487	9,402	9,309	0.7%
Comarques Centrals	7,537	7,621	7,725	7,746	7,725	2.5%
Comarques Gironines	17,218	17,381	17,805	17,646	16,194	-5.9%
Metropolità	79,838	80,195	80,754	80,605	80,949	1.4%
Penedès	7,914	8,007	8,068	8,089	8,129	2.7%
Ponent	7,514	7,528	7,534	7,505	7,493	-0.3%
Terres de l'Ebre	4,088	4,071	4,111	4,079	4,107	0.5%
Total activitats	135,671	136,422	137,792	137,388	136,167	0.4%

Taula 1. Total d'activitats detallistes per trimestre entre finals de 2019 i 2020 per AFT

2.2 Evolució de les activitats per sector

2.2.1 Variacions de les activitats per sector. Totals a Catalunya

A destacar que el quotidià alimentari representa gairebé un 30% del total d'activitats del sector comerç. Hi ha quatre sectors que augmenten el nombre d'activitats, destacant-hi el Quotidià no alimentari amb un creixement del 2.9%, seguit per Quotidià alimentari (2.0%). Hi ha quatre sectors on disminueixen el nombre d'activitats (amb davallades de més del 4% en Vending i Altres, seguits per Equipament de la persona amb un -2.4% menys d'activitats que a finals de 2019) (Gràfic 8 i Taula 2).

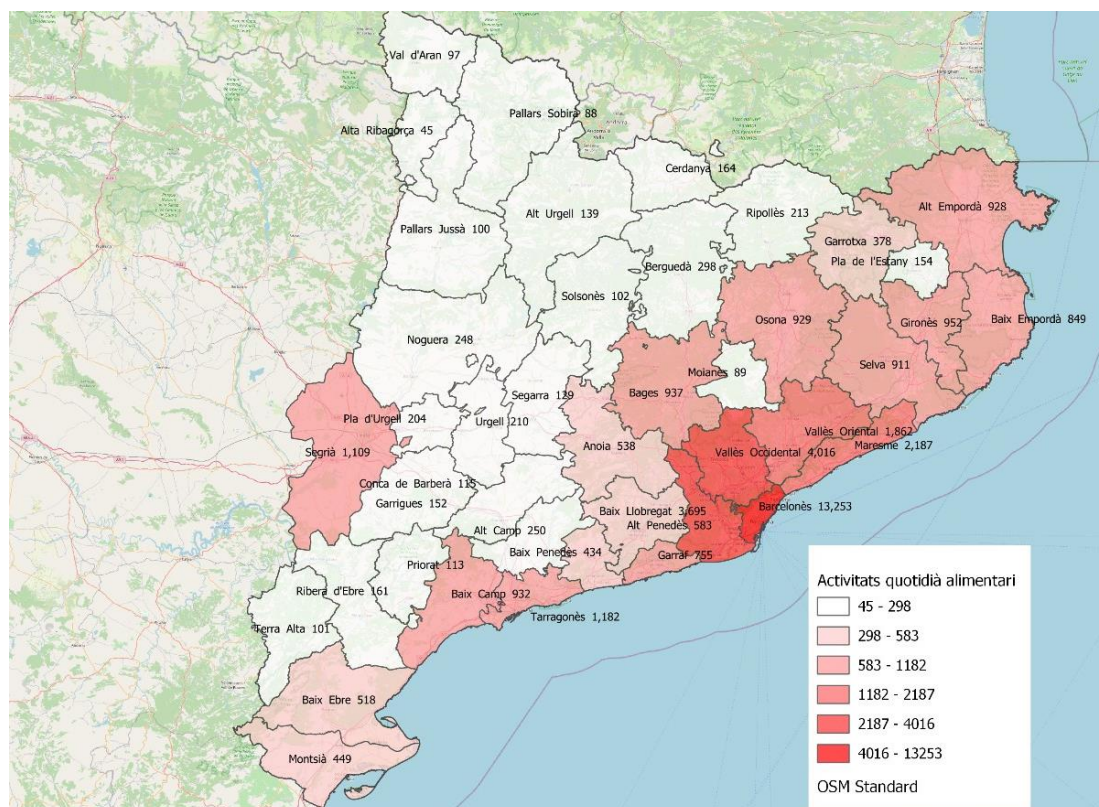
S'observa que del total d'activitats, els tres sectors amb més activitats suposen gairebé el 62% del total. En els següents apartats s'analitzen amb detall.

Taula 2. Variació de les activitats per sector de comerç entre fi de 2019 i 4t trimestre de 2020

Sector	Fi 2019	1T2020	2T2020	3T2020	4T2020	Var. Tot. (%)	% Sector/Tot.
Quotidià alimentari	39,769	39,965	40,244	40,311	40,569	2.0%	29.8%
Equip. llar	23,613	23,775	24,017	24,025	24,006	1.7%	17.6%
Equip. persona	20,132	20,075	20,269	19,923	19,653	-2.4%	14.4%
Altres	9,262	9,550	9,845	10,014	8,848	-4.5%	6.5%
Automoció i carburants	12,078	12,212	12,249	12,190	12,260	1.5%	9.0%
Comerç mixt	5,910	5,930	6,022	5,941	5,910	0.0%	4.3%
Lleure i cultura	11,422	11,421	11,574	11,442	11,399	-0.2%	8.4%
Quotidià no alimentari	8,573	8,594	8,710	8,756	8,825	2.9%	6.5%
Vending	4,912	4,900	4,862	4,786	4,697	-4.4%	3.4%
Total	135,671	136,422	137,792	137,388	136,167	0.4%	100.0%

2.2.2 Evolució Quotidià alimentari

El quotidià alimentari es reparteix per totes les comarques com a activitat essencial i en molts casos com un servei de proximitat, o bé de conveniència. S'observa (Mapa 5) que les comarques amb més activitats són aquelles que tenen una major concentració de població: les comarques metropolitanes de les diferents capitals provincials.

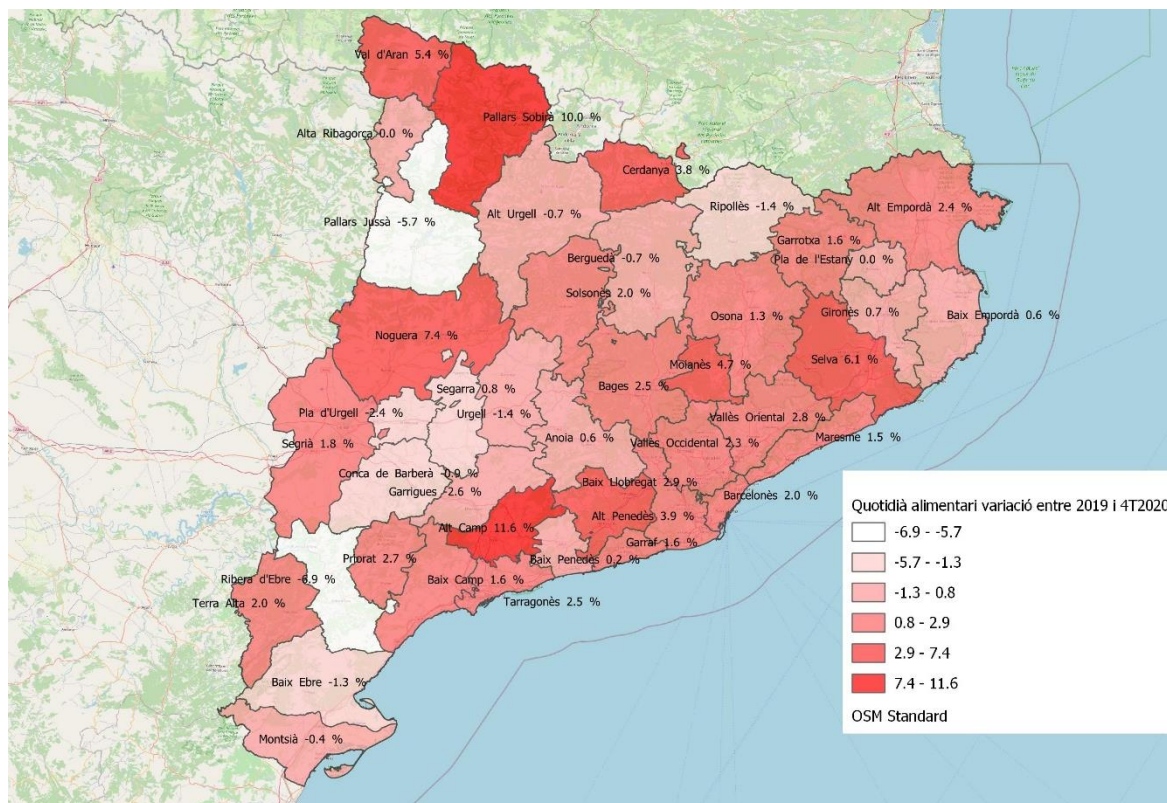
Mapa 5. Total d'activitats de quotidià alimentari el 4t trimestre de 2020

El nombre d'activitats de quotidià alimentari ha crescut en la majoria d'Àrees Funcionals Territorials, excepte Terres de l'Ebre (Taula 3). La que més creix és el Camp de Tarragona (+2.9%), seguit per l'AFT Metropolitana (2.2%).

Taula 3. Evolució activitats quotidià alimentari en 2020 (detall trimestral)

AFT	Fi 2019	1T 2020	2T 2020	3T 2020	4T 2020	Var. Total (%)
Alt Pirineu i Aran	621	628	628	626	633	1.9%
Camp de Tarragona	2,519	2,558	2,590	2,596	2,592	2.9%
Comarques Centrals	2,316	2,324	2,333	2,352	2,355	1.7%
Comarques Gironines	4,296	4,335	4,425	4,411	4,385	2.1%
Metropolità	24,471	24,576	24,708	24,783	25,013	2.2%
Penedès	2,272	2,287	2,294	2,287	2,310	1.7%
Ponent	2,025	2,023	2,023	2,031	2,052	1.3%
Terres de l'Ebre	1,249	1,234	1,243	1,225	1,229	-1.5%
Total general	39,769	39,965	40,244	40,311	40,569	2.0%

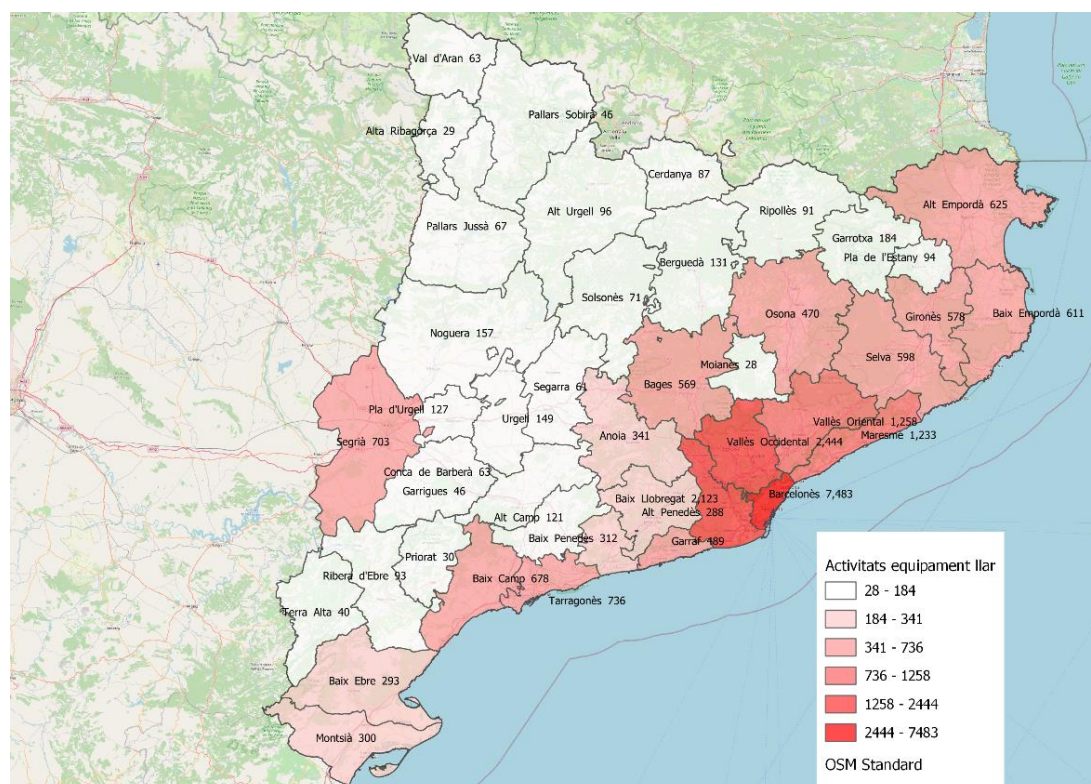
Pel que fa a les variacions en el nombre d'activitats de quotidià alimentari a nivell comarcal, destaquen els descensos al Pallars Jussà i Ribera d'Ebre, amb comarques veïnes que tenen un creixement destacable (Pallars Sobirà i Noguera en el cas del Pallars Jussà), com si es produís un cert traspàs d'activitats de les comarques que baixen a les comarques veïnes (Mapa 6).

Mapa 6. Variació d'activitats de quotidià alimentari entre 2019 i 4t trimestre de 2020

2.2.3 Evolució Equipament Il·lar

Les activitats d'equipament il·lar es reparteixen per totes les comarques, tot i que hi ha una major concentració en les comarques amb major atractivitat comercial i una mica menor que en el cas del quotidià alimentari en les comarques centrals, pirinenques i algunes ebreques (Mapa 7). Aquesta implantació més concentrada en el territori entraria dins de la lògica de la localització de les activitats de comerç no quotidià, on es busquen llocs on ja hi hagi activitat, al buscar varietat d'oferta els compradors d'aquest tipus de producte.

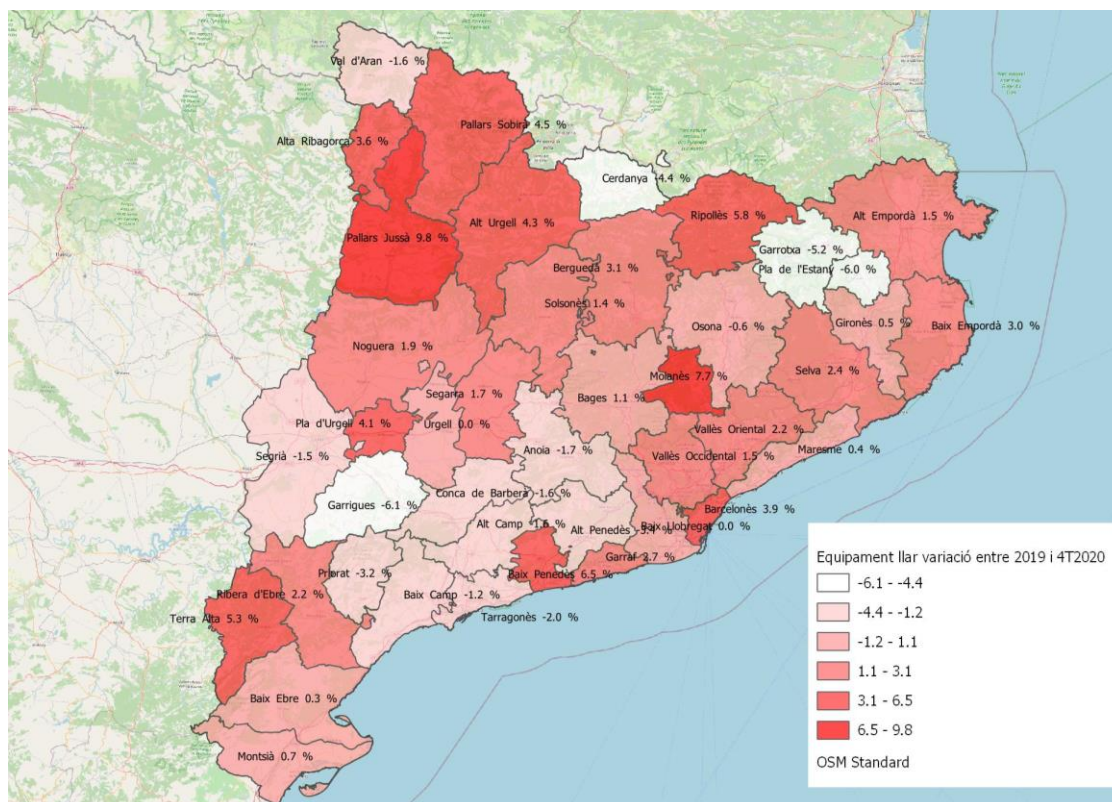
Mapa 7. Total d'activitats d'equipament llar per comarca al 4t trimestre de 2020

La majoria de Totes les Àrees Funcionals Territorials presenten un augment de les activitats d'equipament llar (un 1.7% global), a excepció del Camp de Tarragona i Ponent, on hi ha un descens del nombre d'activitats entre la fi de 2019 i fi de 2020. Per contra, destaquen l'AFT Metropolitana i l'Alt Pirineu i Aran amb augments superiors al 2% (Taula 4).

Per comarques, destaca el fet que les comarques que tenen una davallada en el nombre d'activitats, a les comarques veïnes es produeix un augment notable d'activitats del sector (Mapa 8). Les comarques amb una major disminució són les Garrigues, el Pla de l'Estany, la Garrotxa i la Cerdanya, amb disminucions de més d'un 4%. Les comarques que presenten un major increment d'activitats són el Pallars Jussà, el Moianès i el Baix Penedès, amb augments superiors al 6%.

Taula 4. Evolució activitats equipament llar en 2020 (detall trimestral)

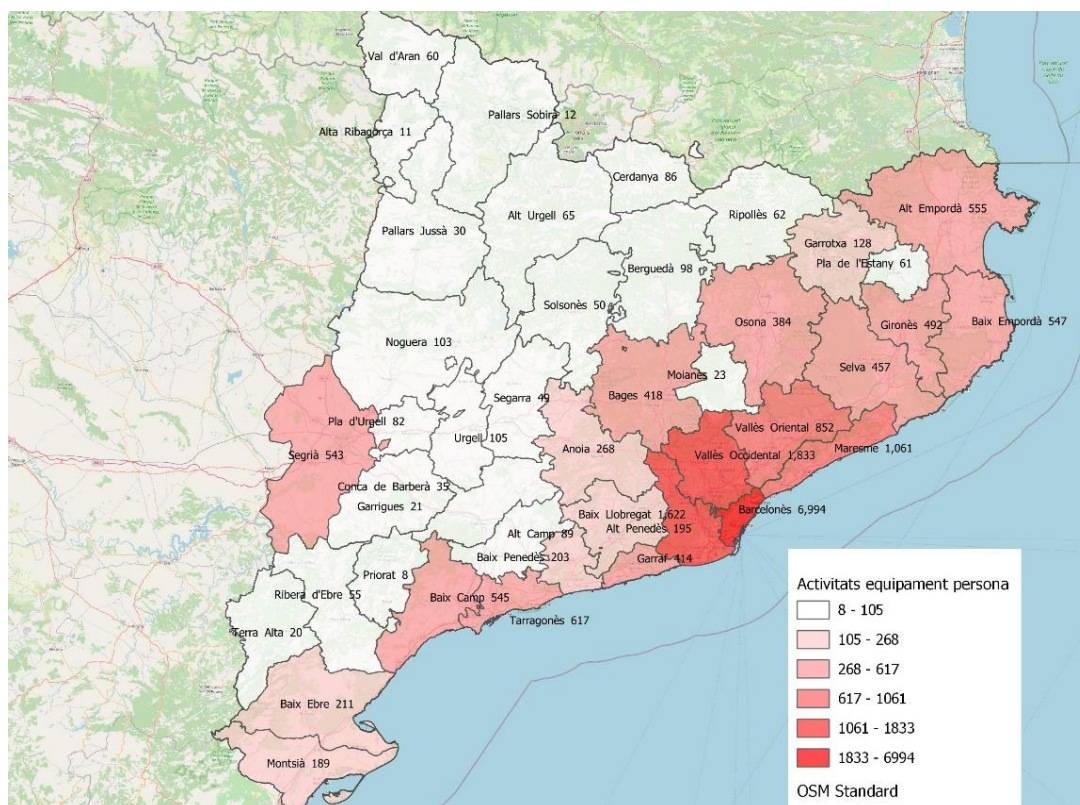
AFT	Fi 2019	1T 2020	2T 2020	3T 2020	4T 2020	Var. Total (%)
Alt Pirineu i Aran	380	376	376	383	388	2.1%
Camp de Tarragona	1,656	1,645	1,693	1,662	1,628	-1.6%
Comarques Centrals	1,259	1,272	1,272	1,276	1,269	0.8%
Comarques Gironines	2,748	2,788	2,866	2,857	2,781	1.2%
Metropolità	14,189	14,307	14,413	14,451	14,541	2.5%
Penedès	1,414	1,418	1,414	1,420	1,430	1.1%
Ponent	1,248	1,257	1,258	1,255	1,243	-0.4%
Terres de l'Ebre	719	712	725	721	726	1.0%
Total general	23,613	23,775	24,017	24,025	24,006	1.7%

Mapa 8. Variacions d'activitats d'equipament llar entre 2019 i 4t trimestre 2020

2.2.4 Evolució Equipament persona

Aquest sector presenta una dinàmica força diferent al d'equipament llar, al quedar afectats de forma molt diferent en els confinaments obligats per la pandèmia. Hi ha una disminució en el nombre d'activitats a nivell global. La major part de les activitats es concentren en les comarques que tenen un major poder d'atracció comercial consolidat. La resta estan poc dotades (comarques en blanc, Mapa 9).

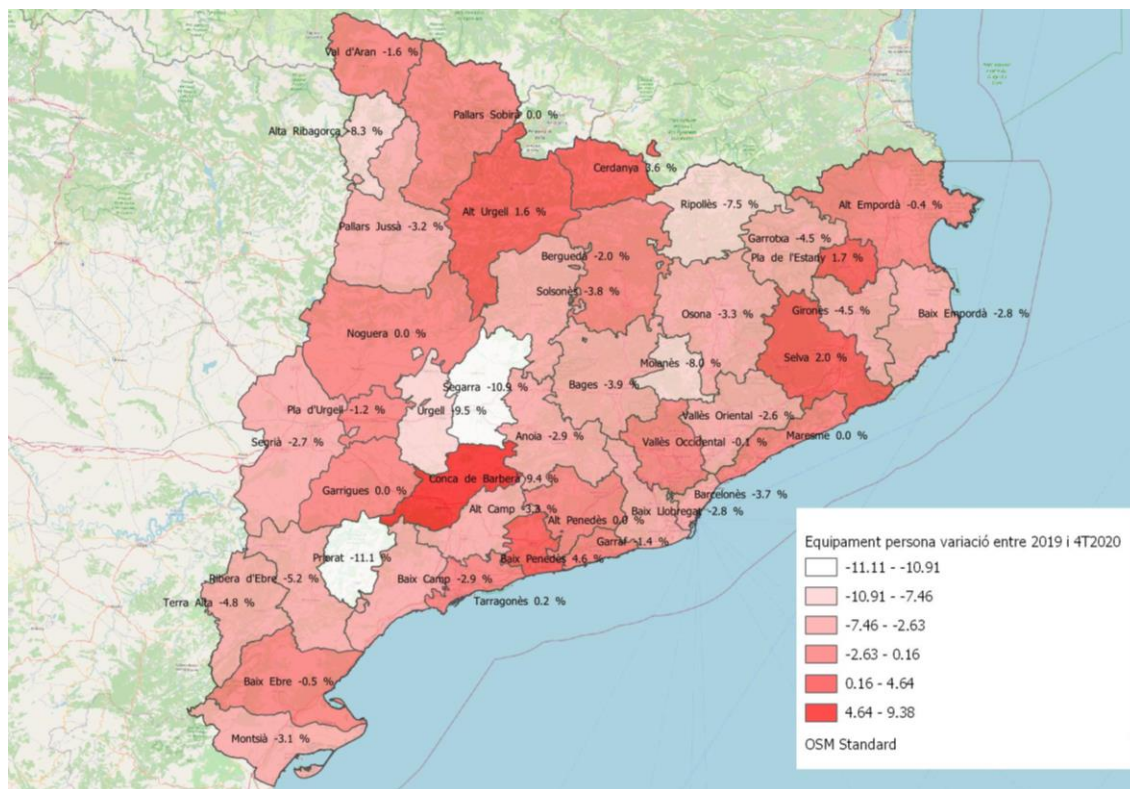
Mapa 9. Total d'activitats d'equipament persona per comarca al 4t trimestre de 2020

La variació d'activitats d'equipament persona entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020 per AFT presenta més àrees amb una disminució del nombre d'activitats enfront els dos anteriors sectors, amb un descens d'un 2.4% total. És un dels sectors més castigats en els dos darrers trimestres de 2020. De les 8 AFT, tan sols l'Alt Pirineu i Aran presenta un reduït augment del 0.4%. Les Comarques Centrals (-3.6%), Ponent (-3.5%) i el Metropolità (-2.7%) són les àrees amb un major descens.

Taula 5. Evolució nombre activitats equipament persona entre 2019 i 4t trimestre de 2020

AFT	Fi 2019	1T 2020	2T 2020	3T 2020	4T 2020	Var. Total (%)
Alt Pirineu i Aran	265	261	259	261	264	0.4%
Camp de Tarragona	1,311	1,308	1,353	1,336	1,294	-1.2%
Comarques Centrals	1,009	1,003	1,006	996	973	-3.6%
Comarques Gironines	2,342	2,375	2,536	2,425	2,302	-1.8%
Metropolità	12,698	12,623	12,608	12,428	12,362	-2.7%
Penedès	1,084	1,087	1,088	1,089	1,080	-0.5%
Ponent	937	932	930	910	903	-3.5%
Terres de l'Ebre	486	486	489	478	475	-2.3%
Total general	20,132	20,075	20,269	19,923	19,653	-2.4%

A nivell de detall comarcal (Mapa 10), es repeteix el fenomen ja apuntat en l'anterior sector d'un augment de les activitats notable en comarques veïnes a les que presenten un descens marcat. Destaquen el Priorat, la Segarra i l'Urgell amb descensos més grans del 9%. Els majors augments es presenten a la Conca de Barberà (+9.4%), Baix Penedès (+4.6%) i la Cerdanya (+3.6%).

Mapa 10. Variacions d'activitats d'equipament persona entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020

2.2.5 Evolució de les botigues de roba (epígraf 1-6512)

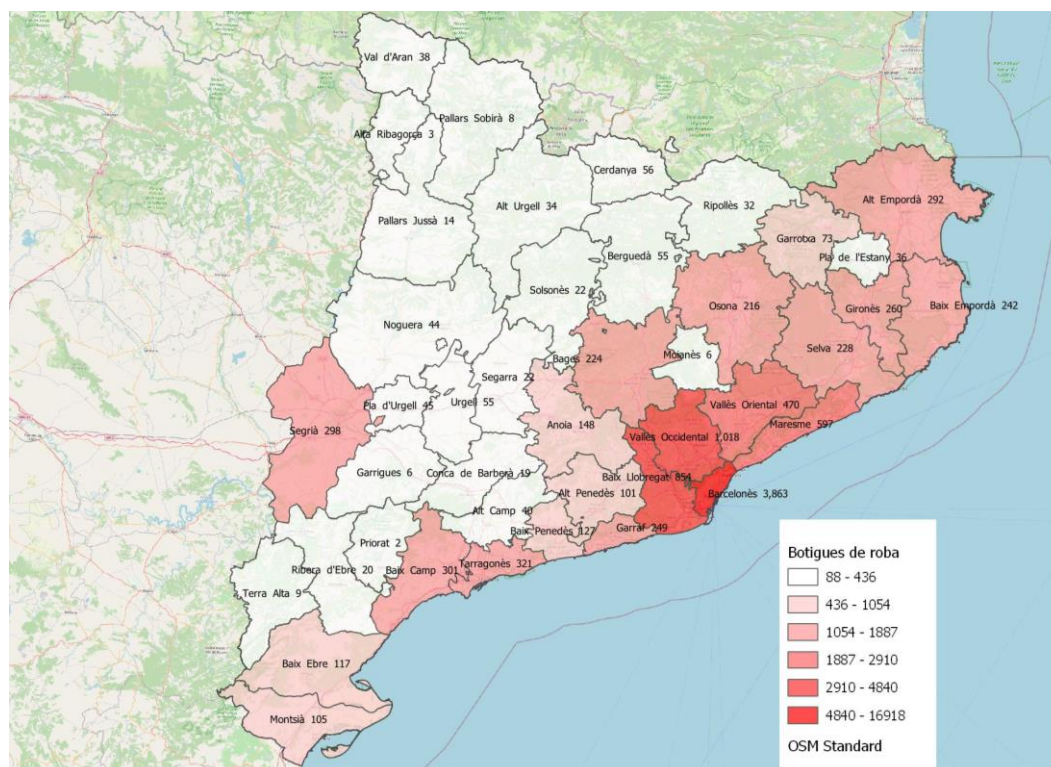
La concentració d'aquest tipus de botigues defineix l'atractivitat de la majoria de pols comercials del país, dins de la compra de productes no quotidians i en la qual s'acostuma a fusionar el que és la compra i "anar de compres", que sempre comporta un impacte més enllà del simple consum de productes de moda i també influeix en altres serveis com poden ser els de restauració, especialment en els pols d'activitat esmentats.

La variació en el nombre de botigues de roba al llarg de 2020 presenta un descens global del -4.9%. Totes les AFT del país presenten forts descensos en el nombre de botigues, a excepció de l'Alt Pirineu i Aran que té un ascens del 4.8% (tot i que és la menys dotada). Hi ha un fort descens a Comarques Gironines (-15%), i la resta presenten descensos inferiors al 10%, amb Terres de l'Ebre (-7%), Camp de Tarragona (-6.7%) i Ponent (-6.4%). Es pot veure que els majors descensos tenen lloc en les AFT dels extrems del país (Taula 6).

Taula 6. Evolució del nombre d'activitats de botigues de roba entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020

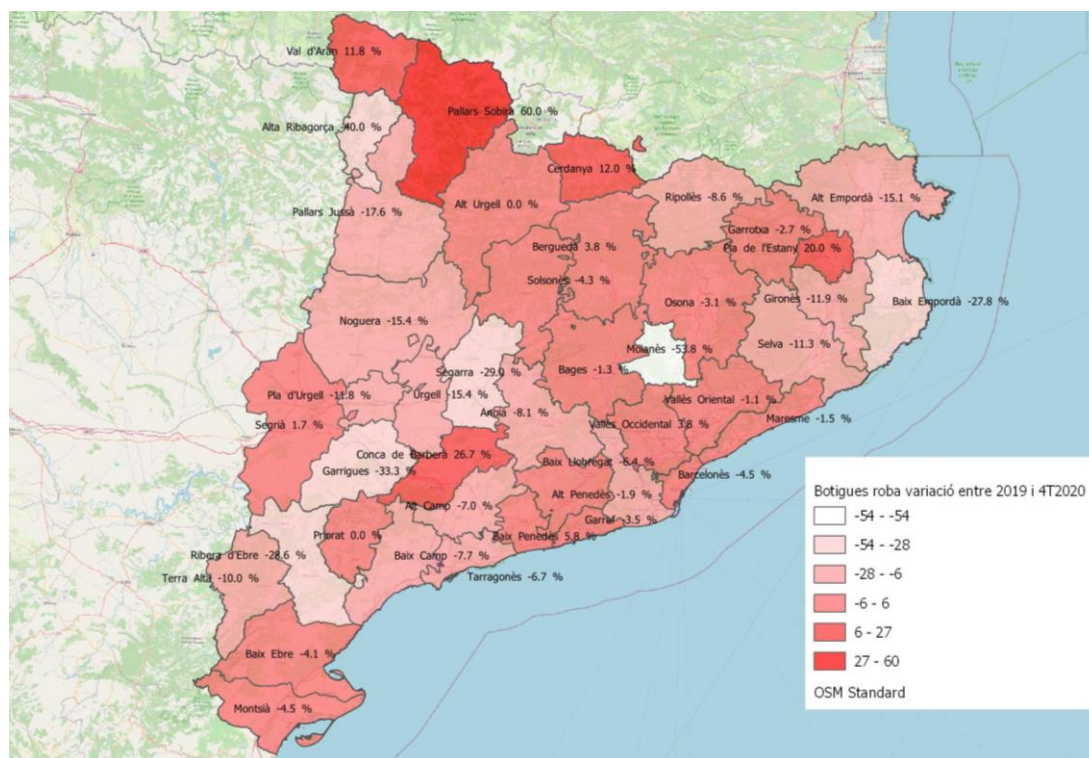
AFT	Fi 2019	1T 2020	2T 2020	3T 2020	4T 2020	Var. Total (%)
Alt Pirineu i Aran	146	148	206	147	153	4.8%
Camp de Tarragona	732	713	707	755	683	-6.7%
Comarques Centrals	539	530	644	535	523	-3.0%
Comarques Gironines	1,369	1,306	1,454	1,442	1,163	-15.0%
Metropolità	7,018	6,757	6,624	6,850	6,802	-3.1%
Penedès	641	848	845	628	625	-2.5%
Ponent	502	568	561	482	470	-6.4%
Terres de l'Ebre	270	307	311	266	251	-7.0%
Total general	11,217	11,177	11,352	11,105	10,670	-4.9%

S'observa, com succeeix en la majoria d'activitats, que les botigues de roba estan presents a totes les comarques del país, tot i que es concentren a les comarques costaneres i al Segrià (Mapa 11).

Mapa 11. Botigues de roba per comarca al 4t trimestre de 2020

Les variacions per comarca (Mapa 12) han estat molt desiguals, amb decrements i augments molt més grans en comparació amb el sector genèric d'equipament de la persona. En creixement destaca sobretot el 60% d'augment del Pallars Sobirà, però cal tenir en compte la poca dotació inicial (8 activitats), de manera que una sola obertura té un impacte percentual molt rellevant. Segueixen la Conca de Barberà (+26.7%) i el Pla de l'Estany (20%), com les comarques que presenten un augment més gran del nombre de botigues de roba. Per contra, hi ha comarques que presenten una forta baixada en el nombre de botigues de roba superior al 30% : el Moianès (-53.8%), l'Alta Ribagorça (-40%) i les Garrigues (-33.3%).

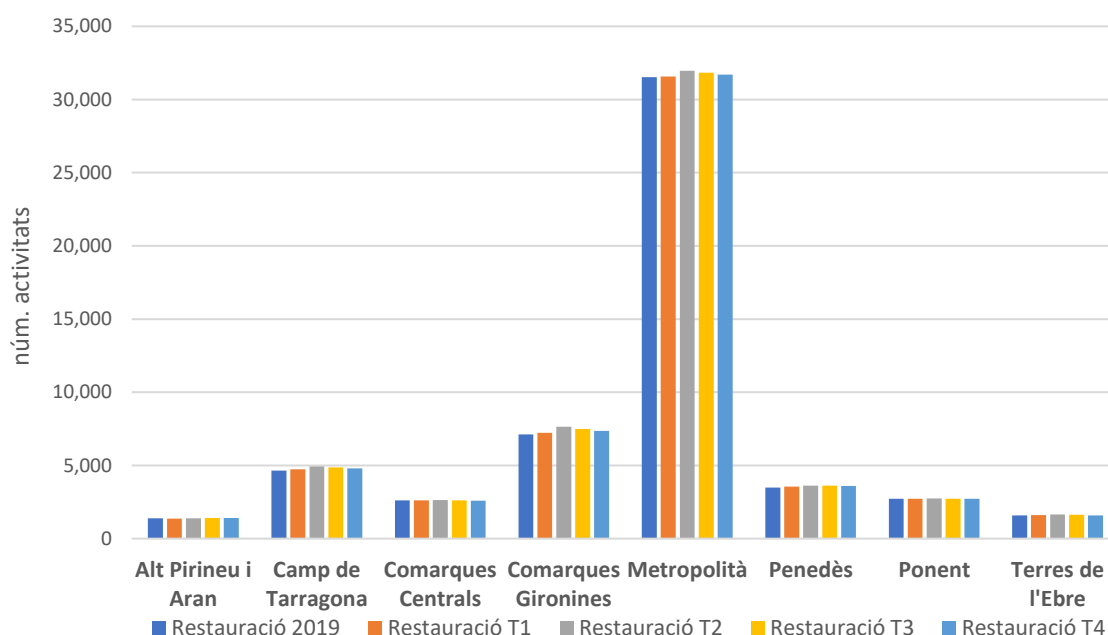
Mapa 12. Variació per comarca del nombre de botigues entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020

3 Variacions de les activitats de Restauració

3.1 Evolució activitats de restauració per AFT

3.1.1 Evolució total activitats de restauració

Les activitats de restauració en 2020 han augmentat en un 1.3% global. L'evolució de les activitats de restauració per AFT és positiva en totes elles, a excepció de les Comarques Centrals, on hi ha una disminució entre la fi de 2019 i fi de 2020 del 0.5%. Destaca el creixement superior al 3% a les Comarques Gironines (3.3%) i Camp de Tarragona (3.2%), seguides del Penedès (2.8%). Les altres AFT que tenen un creixement positiu, aquest és inferior a l'1% excepte l'Alt Pirineu i Aran que tenen un creixement del 2.2% (Taula 7).

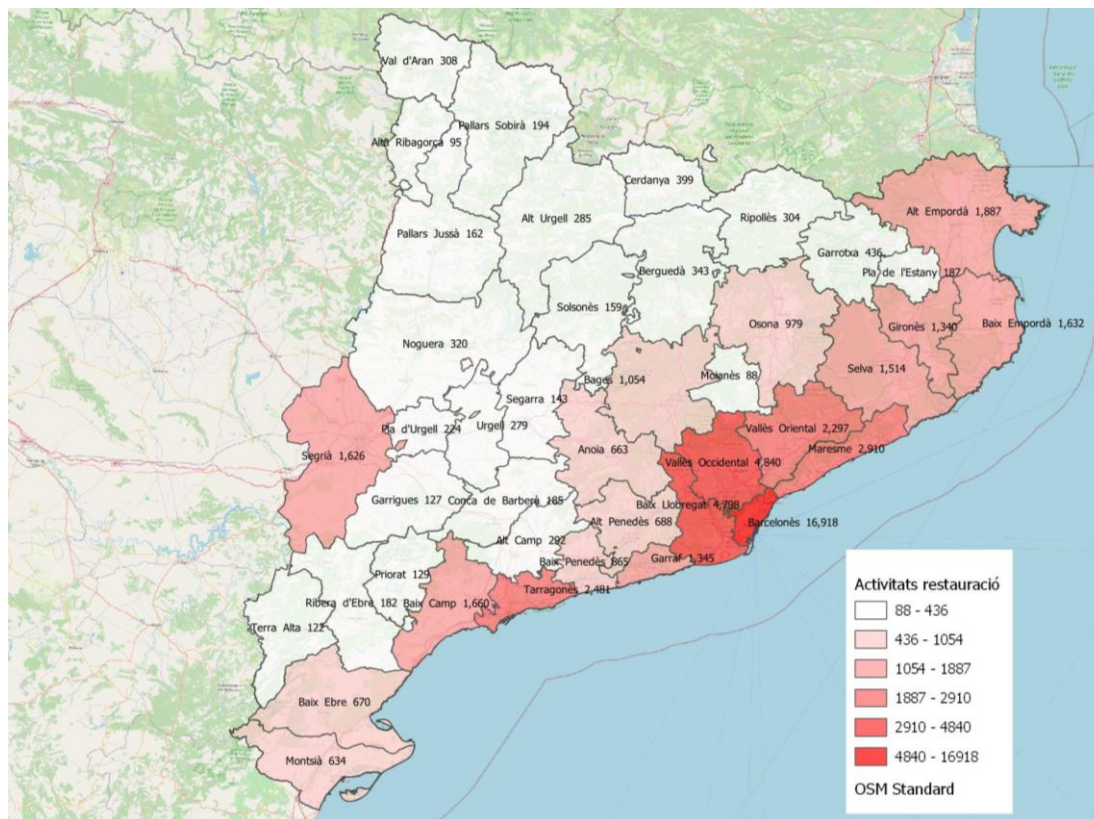

Gràfic 9. Evolució d'activitats de restauració per AFT fins al 3r trimestre de 2020

Taula 7. Total d'activitats de restauració per AFT fins el 4t trimestre de 2020

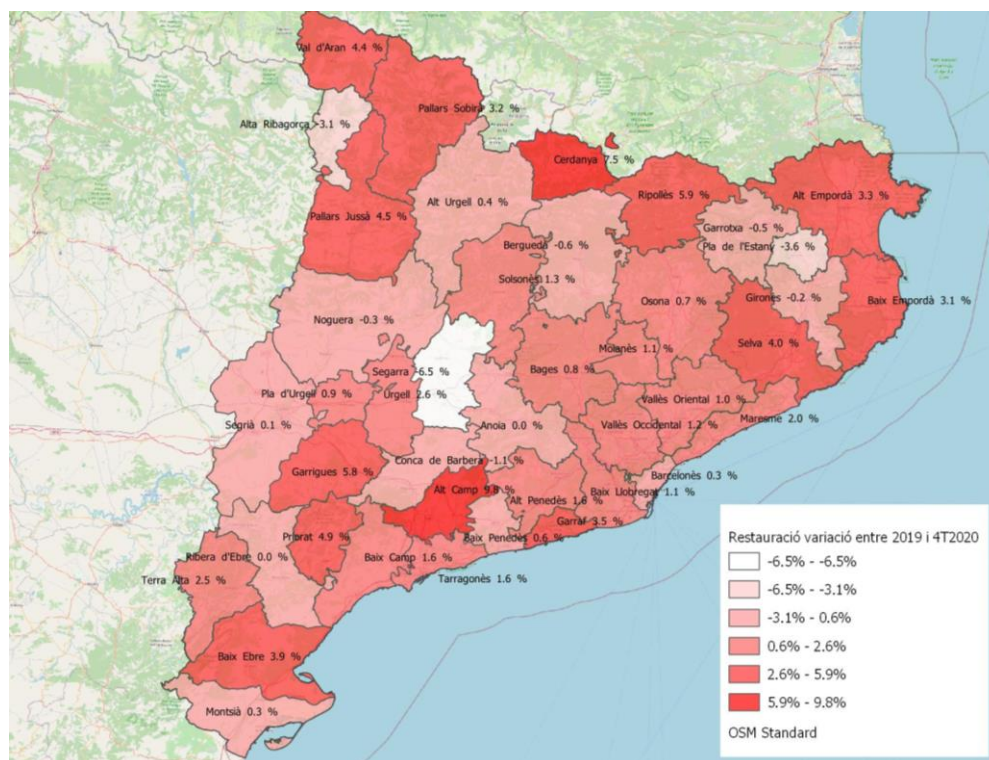
AFT	Fi 2019	1T 2020	2T 2020	3T 2020	4T 2020	Var. Total (%)
Alt Pirineu i Aran	1,391	1,367	1,390	1,408	1,443	3.7%
Camp de Tarragona	4,651	4,744	4,924	4,864	4,747	2.1%
Comarques Centrals	2,607	2,616	2,631	2,613	2,623	0.6%
Comarques Gironines	7,128	7,237	7,636	7,498	7,300	2.4%
Metropolità	31,519	31,580	31,956	31,829	31,763	0.8%
Penedès	3,499	3,552	3,630	3,614	3,561	1.8%
Ponent	2,714	2,725	2,738	2,734	2,719	0.2%
Terres de l'Ebre	1,578	1,604	1,661	1,622	1,608	1.9%
Total general	55,087	55,425	56,566	56,182	55,764	1.2%

Les activitats de restauració es concentren a les comarques costaneres o prelitorals del país, a més del Segrià. A les comarques menys turístiques i poblades la dotació de bars i restaurants és sensiblement inferior (Mapa 13).

Mapa 13. Activitats de restauració per comarca el 4t trimestre de 2020

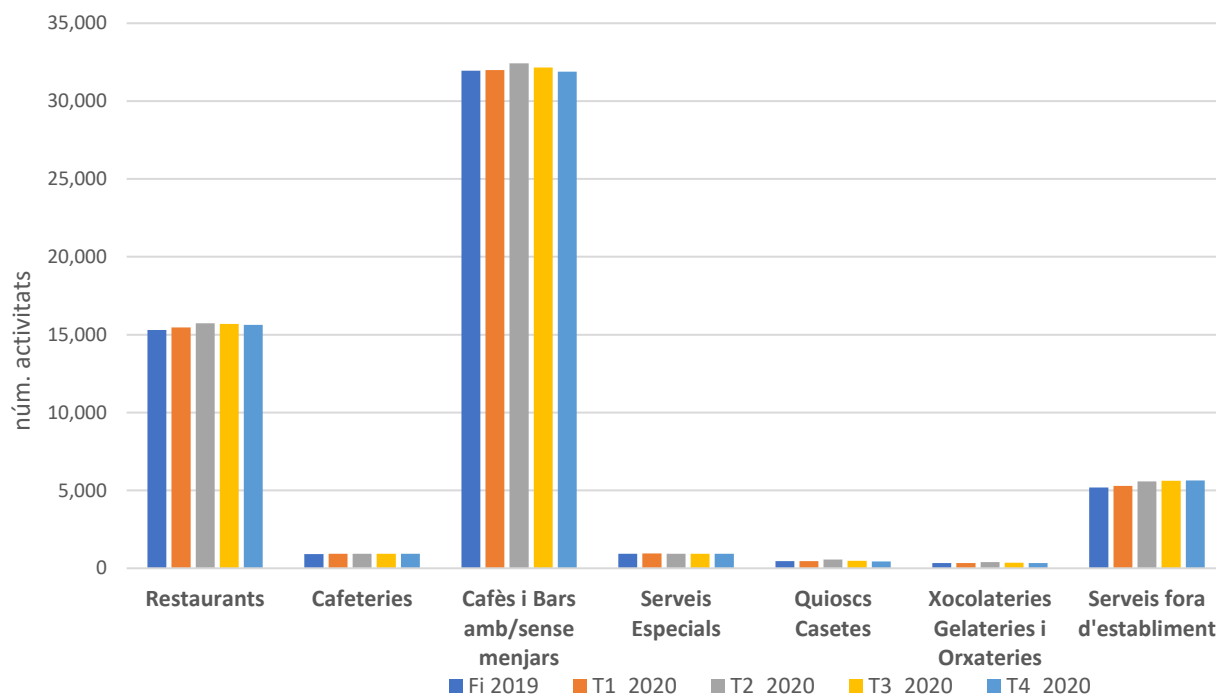
Pel que fa a les variacions en les activitats de restauració a nivell comarcal, s'observa que les comarques amb una major disminució són la Segarra (-6.5%), el Pla de l'Estany (-3.6%) i l'Alta Ribagorça (-3.1%), mentre que les que presenten un major augment són l'Alt Camp (9.8%), seguit per la Cerdanya (7.5%), el Ripollès (5.9%) i les Garrigues (5.8%). La resta de comarques presenten augments inferiors al 5% (Mapa 14).

Mapa 14. Variació en nombre d'activitats de restauració entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020

3.2 Variacions de les activitats per sector. Totals a Catalunya

Els sectors considerats en les activitats de restauració es defineixen a l'apartat 4.1.2 Activitats considerades. La majoria la constitueixen els bars². Els sectors amb més activitats (restaurants, bars i serveis fora d'establiment "càtering"), suposen un 95% del total de les activitats (Gràfic 10 i Taula 8) i els bars, més de la meitat de les activitats (57.3%). Per aquesta raó, s'analitza en detall en els propers apartats els tres més significatius: Restaurants, bars i "càtering".

Gràfic 10. Variació d'activitats per sector de restauració entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020

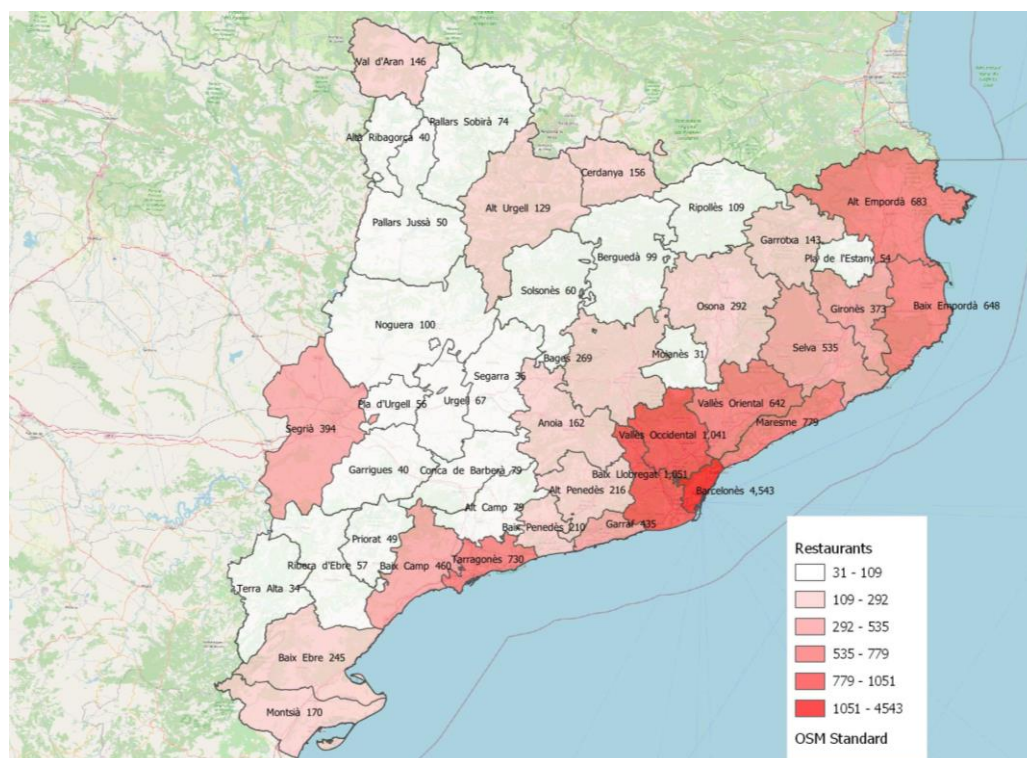
Taula 8. Número d'activitats i percentatge sobre el total dels sectors de la restauració el 4t trimestre de 2020

Sector	Activitats 4T2020	%Total
Restaurants	15,632	28.0%
Cafeteries	926	1.7%
Cafès i Bars amb/sense menjars	31,899	57.2%
Serveis Especials	927	1.7%
Quioscs Casetes	403	0.7%
Xocolateries Gelateries i Orxateries	335	0.6%
Serveis fora d'establiment	5,642	10.1%
Total	55,764	100.0%

² No s'empra en el text el terme cafeteria per no confondre-ho amb molts forns amb servei de cafeteria que proliferen darrerament i que venen dins dels epígrafs del grup 1-644, com a activitats compatibles dins d'aquest grup.

3.2.1 Evolució en els restaurants

Aquest sector té una major presència en comarques que tenen una activitat turística rellevant. Es concentra sobretot a les comarques costaneres i Segrià, amb una presència significativa en algunes comarques pirinenques i de la Catalunya Central (Mapa 15).

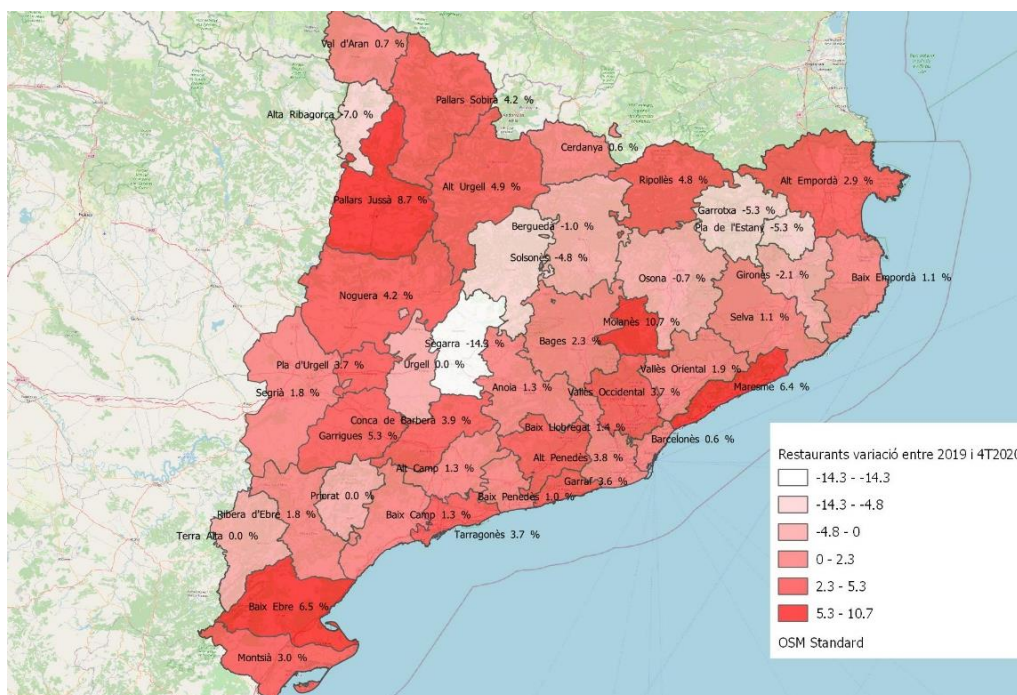

Mapa 15. Activitats de restaurants el 4t trimestre de 2020

El nombre d'activitats de restaurants ha augmentat entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020 (Taula 9), amb un creixement global del 2.1% del nombre d'activitats. L'única AFT que registra un descens és Comarques Centrals, la resta tenen un augment del nombre de restaurants superior a l'1% (excepte Alt Pirineu i Aran amb un 1%). A nivell comarcal, destaquen amb un descens del 14.3 % la Segarra i l'Alta Ribagorça amb un 7%. Per contra, hi ha comarques que presenten un fort augment en el nombre d'activitats, destacant el Moianès amb un 10.7% , Pallars Jussà (8.7%), Baix Ebre (6.5%) i Maresme (6.4%) (Taula 9).

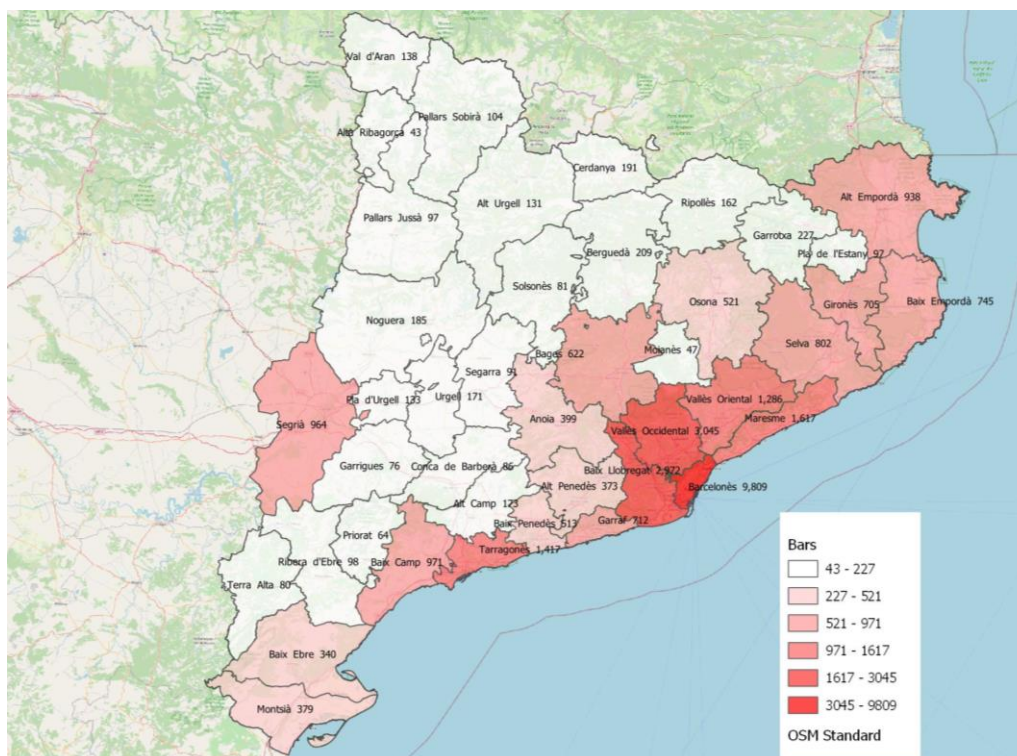
Taula 9. Variació d'activitats de restaurant entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020

AFT	Fi 2019	1T 2020	2T 2020	3T 2020	4T 2020	Var. Total (%)
Alt Pirineu i Aran	583	567	572	583	589	1.0%
Camp de Tarragona	1,361	1,399	1,458	1,447	1,436	5.5%
Comarques Centrals	748	749	753	745	737	-1.5%
Comarques Gironines	2,527	2,569	2,679	2,636	2,591	2.5%
Metropolità	7,922	7,963	8,032	8,038	8,039	1.5%
Penedès	996	1,018	1,027	1,035	1,041	4.5%
Ponent	684	694	687	694	697	1.9%
Terres de l'Ebre	485	507	519	511	502	3.5%
Total general	15,306	15,466	15,727	15,689	15,632	2.1%

Mapa 16. Variació de restaurants entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020

3.2.2 Evolució dels bars i cafeteries

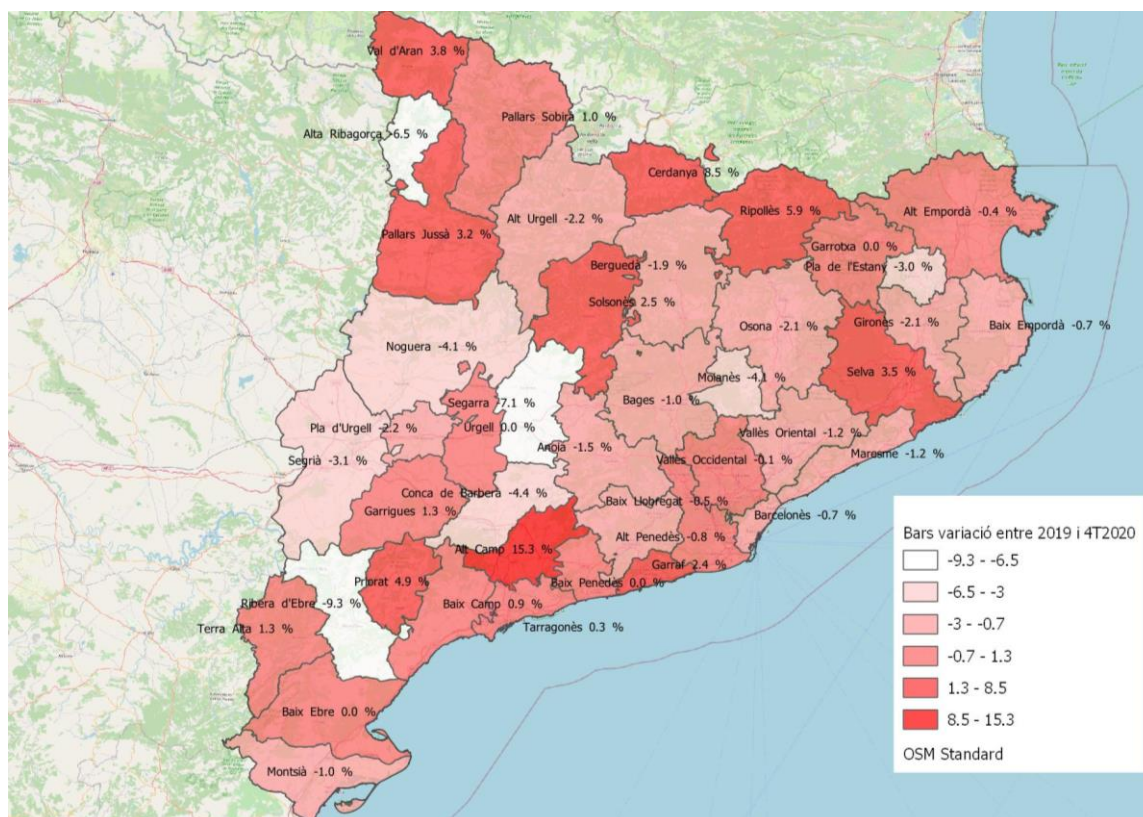
Mapa 17. Nombre de bars el 4t trimestre de 2020

La major concentració d'activitats de bars es concentra a les comarques metropolitanes de Barcelona, el que pot significar una menor dependència de l'activitat turística de la comarca, doncs una part dels serveis que ofereixen els bars i cafeteries són de proximitat.

Taula 10. Variació de bars entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020

AFT	Fi 2019	1T 2020	2T 2020	3T 2020	4T 2020	Var. Total (%)
Alt Pirineu i Aran	686	677	691	687	681	-0.7%
Camp de Tarragona	2,676	2,738	2,804	2,777	2,749	2.7%
Comarques Centrals	1,501	1,496	1,491	1,481	1,469	-2.1%
Comarques Gironines	3,667	3,695	3,862	3,781	3,701	0.9%
Metropolità	18,854	18,817	18,956	18,861	18,765	-0.5%
Penedès	1,989	2,008	2,033	2,018	2,002	0.7%
Ponent	1,668	1,659	1,658	1,646	1,632	-2.2%
Terres de l'Ebre	910	912	926	913	900	-1.1%
Total general	31,951	32,002	32,421	32,164	31,899	-0.2%

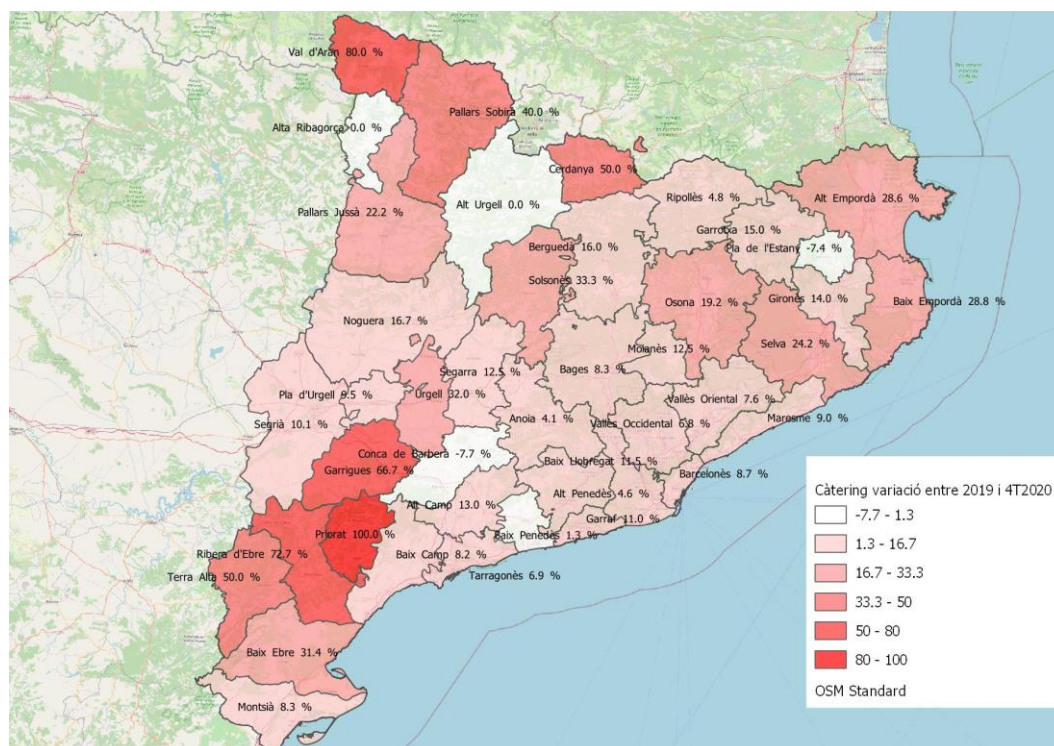
El nombre d'activitats de bars (epígrafs grup 1-673) ha baixat entre finals de 2019 i de 2020 (-0.2% global), amb tan sols 3 AFT que presenten un balanç positiu: Camp de Tarragona (2.7%), Comarques Gironines (0.9%) i Penedès (0.7%). La resta presenten descensos en el nombre de bars, destacant Ponent (-2.2%) i les Comarques Centrals (-2.1%). A nivell comarcal (Mapa 18), es torna a repetir el fenomen on al costat de les comarques amb un major descens Ribera d'Ebre (-9.3%), la Segarra (-7.1%) i l'Alta Ribagorça (-6.5%), hi ha comarques veïnes que tenen un augment significatiu. La que més augmenta, amb diferència, és l'Alt Camp, amb un 15.3% d'augment, seguit per la Cerdanya (8.5%) i el Ripollès (5.9%).

Mapa 18. Variació comarcal d'activitats de bar entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020

l'Alt Pirineu i Aran (tot i que és l'AFT amb una menor dotació d'activitats), a les Comarques Gironines i a les Terres de l'Ebre.

A nivell comarcal (Mapa 20) es confirma l'anterior tendència amb marcades diferències entre comarques. Així destaquen creixements del Priorat (100%, tot i partir d'una molt baixa dotació) i les Garrigues (66.7%), mentre que la comarca veïna de la Conca de Barberà té el major descens del país (-7.7%). També hi ha una altra comarca amb disminució de les activitats de càtering, el Pla de l'Estany (-7.4%), i les comarques veïnes tenen creixements propers al 30% (Alt Empordà i Baix Empordà). També es troben dos comarques que no experimenten cap variació (Alta Ribagorça i Alt Urgell).

Mapa 20. Variació comarcal de les activitats de càtering entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020

4 Annexos

4.1 Metodologia

4.1.1 Fonts de dades

Periòdicament, l'*Agencia Española de Administración Tributaria* (AEAT) té l'obligació de proporcionar a les Cambres de Comerç d'arreu de l'Estat el cens de totes les activitats empresarials (models 036 i 037) de les empreses pertanyents a cadascuna de les seves demarcacions territorials (Art. 8, *Ley 4/2014, de 1 de abril, Básica de las Cámaras Oficiales de Comercio, Industria, Servicios y Navegación*). A partir d'aquí, cada Cambra de Comerç confecciona el seu Cens Públic d'Empreses.

El present informe s'ha basat en les dades disponibles dels censos públics d'empreses de les Cambres de Comerç de Catalunya.

Ocupació: Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social i IDESCAT. Abril 2021

<https://www.idescat.cat/indicadors/?id=conj&n=10222&col=3&lang=es>

Vendes de serveis: www.ine.es Índice de Cifra de Negocios Empresarial. Base 2015

Estructura i valor afegit: www.ine.es Encuesta de Servicios. Principales magnitudes.

Univers afectat: Empreses i Territori.

4.1.2 Activitats considerades

La classificació de les activitats utilitzada és la de l'IAE, que classifica les activitats en diferents grups, subgrups i epígrafs. Les activitats econòmiques s'han agrupat en dos grans grups: activitats econòmiques en general i activitats econòmiques "urbanes". Aquesta categoria inclou aquelles activitats que, normalment, es desenvolupen o poden desenvolupar-se dins de la ciutat, dins de la trama urbana. Les activitats urbanes es divideixen segons l'agrupació de la classificació d'epígrafs de l'IAE, que es correspon al codi d'activitat a 2 dígit. En aquesta classificació, els epígrafs corresponents al comerç al detall són les activitats dels grups:

1- 64 Comerç al detall de productes alimentaris.

1- 65 Comerç al detall de productes industrials.

1- 66 Comerç mix, integrat, ambulant, en expositors i per catàleg.

1- 67 Serveis d'alimentació

El conjunt d'aquestes activitats s'anomenarem "comerç i restauració" al llarg d'aquest informe.

En el cas de les activitats del grup 66, aquest inclou també la venda ambulant i sense establiment permanent. És per això que s'ha establert una classificació més detallada, seguint les activitats que es desenvolupen en establiment permanent. Aquestes activitats es divideixen en diferents subsectors, segons la definició establerta en la memòria del PTSEC 2006-2009, en l'apartat "5. Metodologia emprada en el pla". La classificació en la que es focalitza l'anàlisi és:

SECTOR D'ACTIVITAT	EPÍGRAFS DE L'IAE
ALTRES	1-6545; 1-6592; 1-6599
AUTOMOCIÓ I CARBURANTS	1-6541; 1-6542; 1-6543; 1-6544; 1-6546; 1-655

COMERÇ MIXT	1-6611; 1-6612; 1-6613; 1-6621; 1-6622
EQUIPAMENT LLAR	1-6511; 1-653; 1-6597
EQUIPAMENT PERSONA	1-6512; 1-6513; 1-6514; 1-6515; 1-6516; 1-6517; 1-656; 1-6595
LLEURE I CULTURA	1-657; 1-6591; 1-6593; 1-6594; 1-6596; 1-6598
QUOTIDIÀ ALIMENTARI	1-64; 1-6524
QUOTIDIÀ NO ALIMENTARI	1-6521; 1-6522; 1-6523
RESTAURACIÓ	1-67

La restauració també contempla diferents sectors (restaurants, bars, cafeteries, casetes, càtering, etc.). La classificació dels sectors de la restauració, en funció de la classificació que fa l'IAE, contempla els següents apartats:

1-67	SERVEIS D'ALIMENTACIÓ
1-671	SERVEIS A RESTAURANTS
1-672	SERVEIS EN CAFETERIES
1-673	SERVEIS EN CAFÈS I BARS, AMB I SENSE MENJARS
1-674	SERVEIS ESPECIALS DE RESTAURANT, CAFETERIA I CAFÈ-BAR ³
1-675	SERVEIS EN QUIOSCS, CASETES, BARRAQUES
1-676	XOCOLATERIES, GELATERIES I ORXATERIES
1-677	SERVEIS D'ALIMENTACIÓ PRESTATS FORA D'ESTABLIMENT

4.1.3 Classificacions i definicions

A banda de les classificacions emprades en l'agrupació de les activitats vistes a l'apartat anterior, en els mapes que mostren la implantació de les activitats a nivell comarcal, es visualitzen les dades comarcals classificant els valors en 6 rangs, utilitzant un sistema de minimització de la varianza de la classificació, definint segments on hi ha grans canvis de valor entre ells. El mètode utilitzat és el de "ruptures naturals de Jenks", que el va descriure en un article de Jenks i Caspall (1971).

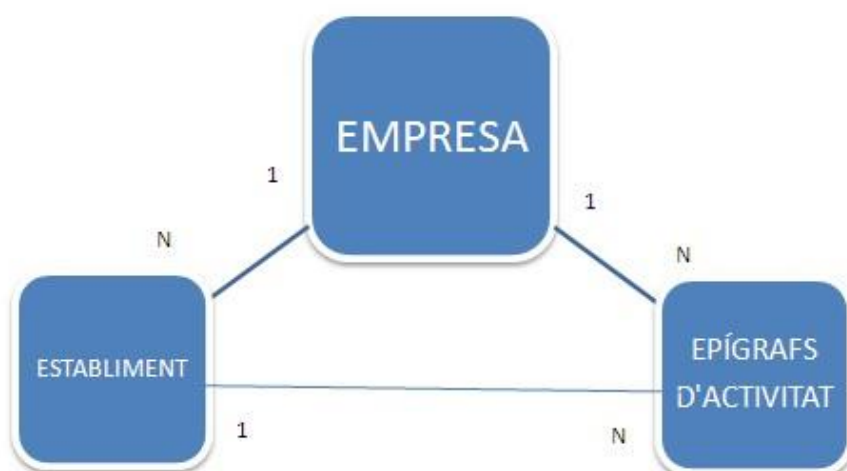
4.1.4 Estructura de les dades

A partir dels censos públics d'empreses de les Cambres de Comerç estructurarem les dades en tres taules bàsiques que permeten reflectir la realitat de la implantació territorial d'una empresa (Il·lustració 1). A l'analitzar la distribució en el territori de les activitats urbanes, ens trobem amb una realitat a tres nivells: una empresa que pot tenir varis locals, en els que es poden desenvolupar diferents activitats (serien les relacions 1-n entre cada taula). Aquesta estructura és òptima per poder analitzar la realitat empresarial.

Pel que fa a l'impacte en el territori, quina superfície ocupa, i com encaixa en la realitat urbanística, cal posar el focus en la superfície del local on es desenvolupa l'activitat: és l'establiment comercial. I la seva superfície total serà la suma de la superfície que ocupen cadascuna de les activitats⁴ que s'hi desenvolupen en aquest establiment o local. Aquest establiment és el que identifica, amb la seva adreça, a on es localitza.

³ Són serveis de restauració en vehicles i equipaments en general (en trens, teatres, vaixells, etc.).

⁴ Les activitats venen definides pels epígrafs d'activitat de l'Impost d'Activitats Econòmiques (IAE). www.aeat.es

Il·lustració 1. Estructura de les taules principals dels censos públics d'empreses de les Cambres de Comerç

Tot i això, per als objectius del present informe s'ha utilitzat exclusivament dos taules: "EMPRESA" i "EPÍGRAFS D'ACTIVITAT".

4.1.5 Periodicitat de les dades

Anualment cada Cambra rep durant el mes d'abril un fitxer amb el total d'empreses d'alta a 31/12 de l'any anterior i les baixes que s'han produït durant aquell exercici. Per exemple, durant l'abril de 2020 les Cambres van rebre el fitxer anual d'activitats amb dades a 31/12/2019.

També reben de forma trimestral les altes i baixes que es produeixen durant el trimestre. Aquest fitxer es rep un més després de la finalització del trimestre en qüestió. Per exemple, durant el maig de 2020 les Cambres van rebre el fitxer d'activitats del 1r trimestre amb dades de 01/01/2020 a 31/03/2020.

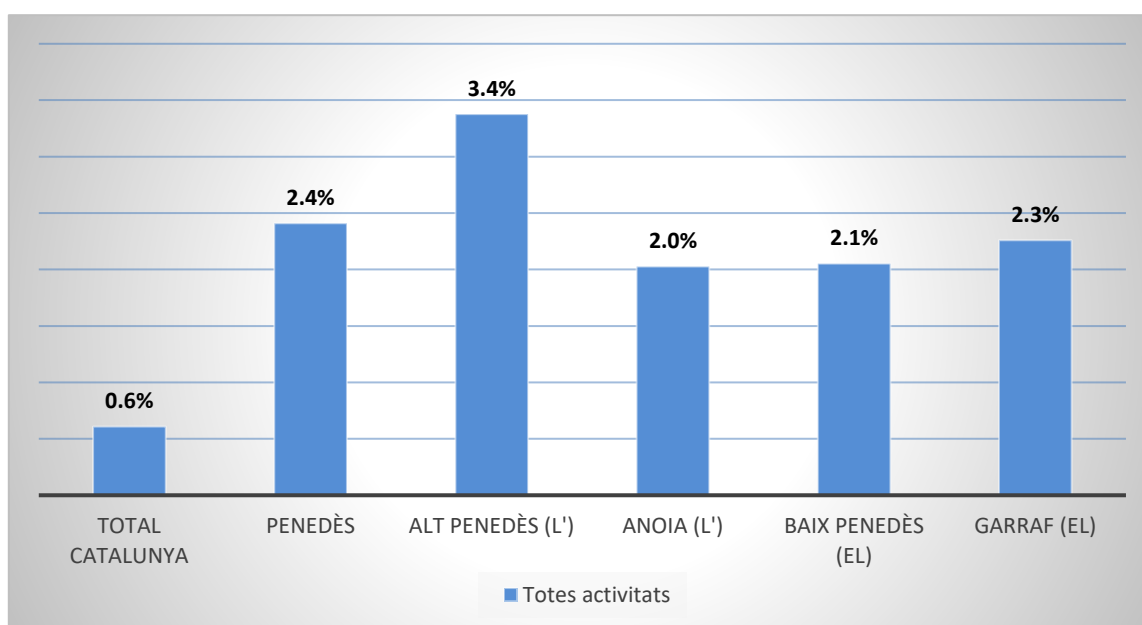
4.2 Anàlisi de les variacions de les activitats de comerç i restauració en comarques afectades per mesures especials degudes a l'evolució de la COVID-19

4.2.1 L'Anoia

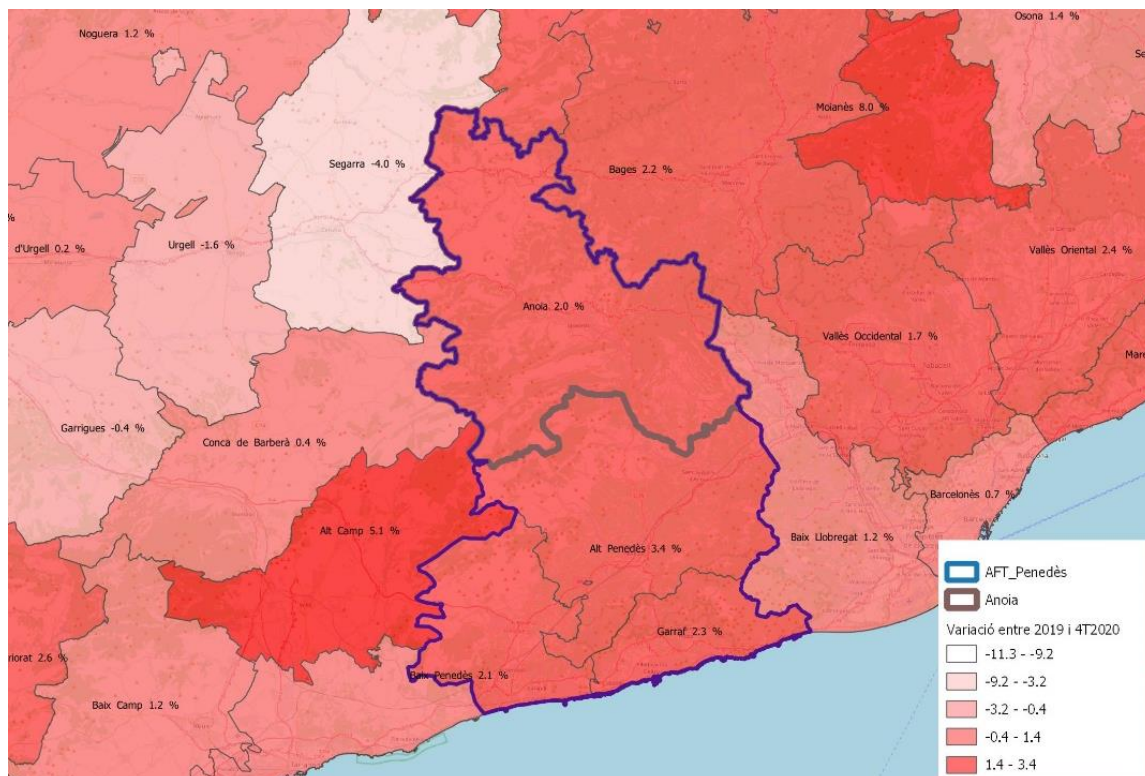
A la Vall d'Òdena (una part dels municipis de la comarca de l'Anoia, inclosa la capital, Igualada), es va aplicar un tancament perimetral especial, del 13/03/20 fins el 6/04/20. En aquest informe es fa una especial atenció en veure com van variar les activitats de comerç, restauració i els tres principals sectors de comerç (quotidià alimentari, equipament llar i equipament persona), que s'han analitzat a nivell general i es comparen amb els àmbits territorials superiors, comarques de la mateixa AFT i variacions a nivell global del país.

Variació total en les activitats de comerç i restauració.

Si es considera la variació total en les activitats de comerç i restauració (Gràfic 11 i Mapa 21), la variació a l'Anoia és menor que a la resta de comarques de l'AFT Penedès, però superior a la global del país.

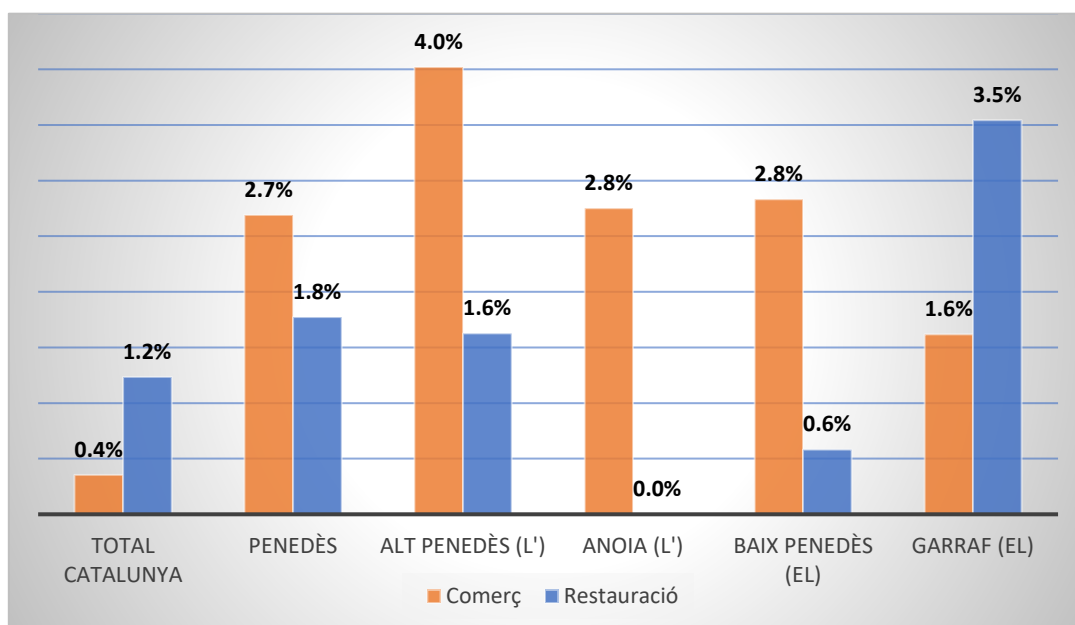

Gràfic 11. Variació total activitats entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020

Mapa 21. Variació del nombre total d'activitats entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020 al Penedès (AFT)

Pel que fa a les variacions d'activitats de comerç i de restauració, a nivell global s'observa un major increment en el nombre d'activitats de restauració, mentre que a l'Anoia els augments són molt superiors en comerç (2.8%) que en restauració (0.0%), enfront l'augment de les activitats de restauració a nivell de l'AFT del Penedès (Gràfic 12). El major augment de les activitats de restauració es dona a les comarques costaneres (Garraf i Baix Penedès) i també l'Alt Penedès.

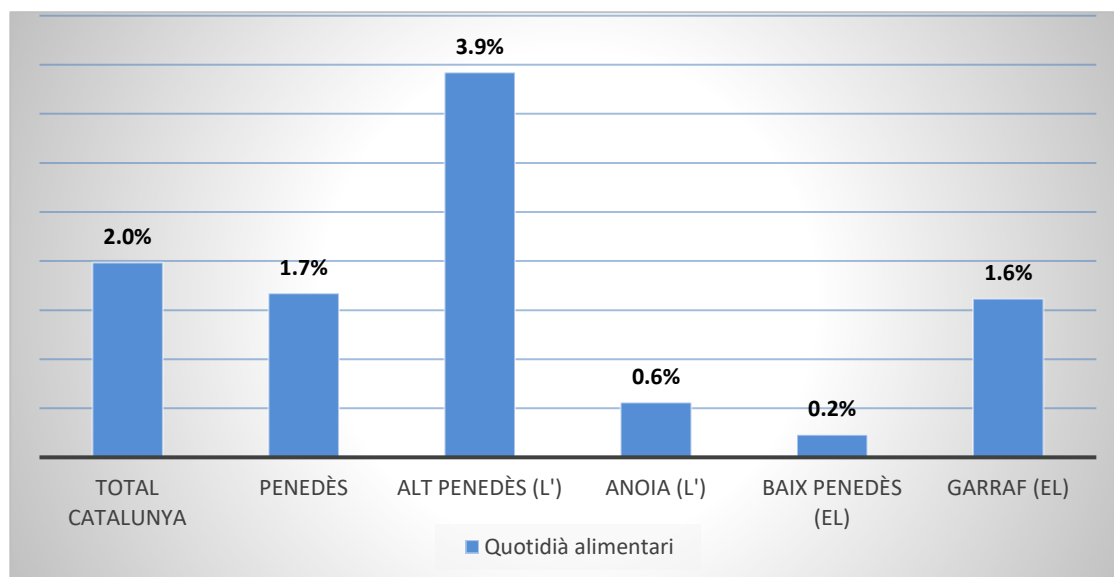

Gràfic 12. Variació del nombre d'activitats de comerç i restauració entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020

Variacions al 2020 en les principals activitats de comerç al detall

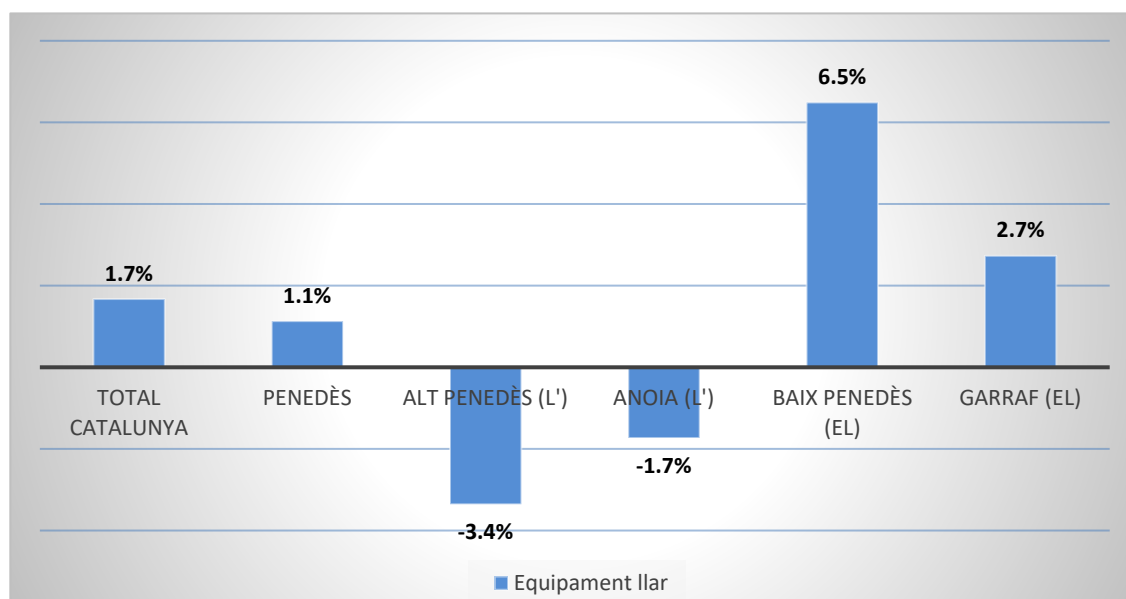
Posant el focus en els principals sectors del comerç al detall (tal i com s'ha vist a nivell global del país), s'observa que aquests presenten un descens en el total d'activitats de cada sector al final de 2020, excepte el quotidià alimentari. Aquest descens queda compensat per la resta de sectors que sí presenten un augment de les activitats entre finals de 2019 i finals de 2020.

Pel que fa al sector del quotidià alimentari, hi ha un lleuger augment en el nombre d'activitats que contrasta amb l'augment d'activitats al Penedès en global i del total del país (Gràfic 13).

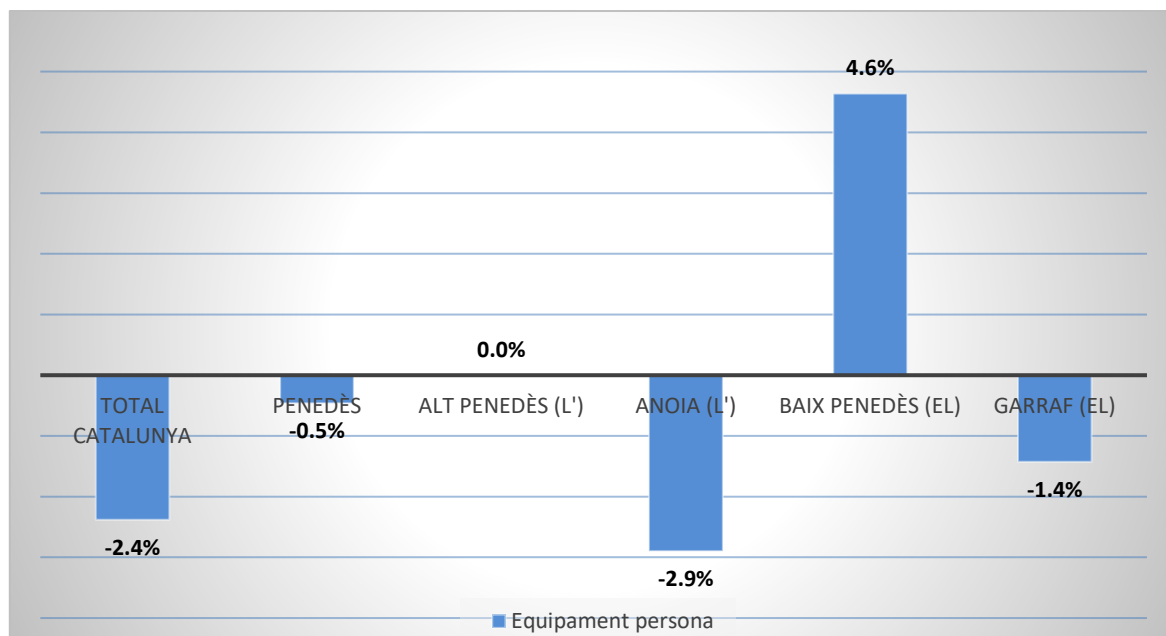
Gràfic 13. Variació del nombre d'activitats de quotidià alimentari entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020 al Penedès

En el sector de l'equipament llar (Gràfic 14) hi ha una disminució del 1.7% en el nombre d'activitats a l'Anoia, mentre que hi ha un fort augment (+6.5%) al Baix Penedès, que fa que el saldo en les variacions d'activitats d'equipament llar al Penedès sigui del 1.1%.

Gràfic 14. Variació del nombre d'activitats d'equipament llar entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020 al Penedès

En el sector de l'equipament persona (Gràfic 15), l'Anoia és la comarca del Penedès que presenta una major disminució en el nombre d'activitats (-2.9%), en línia amb el que succeeix en el global del país.

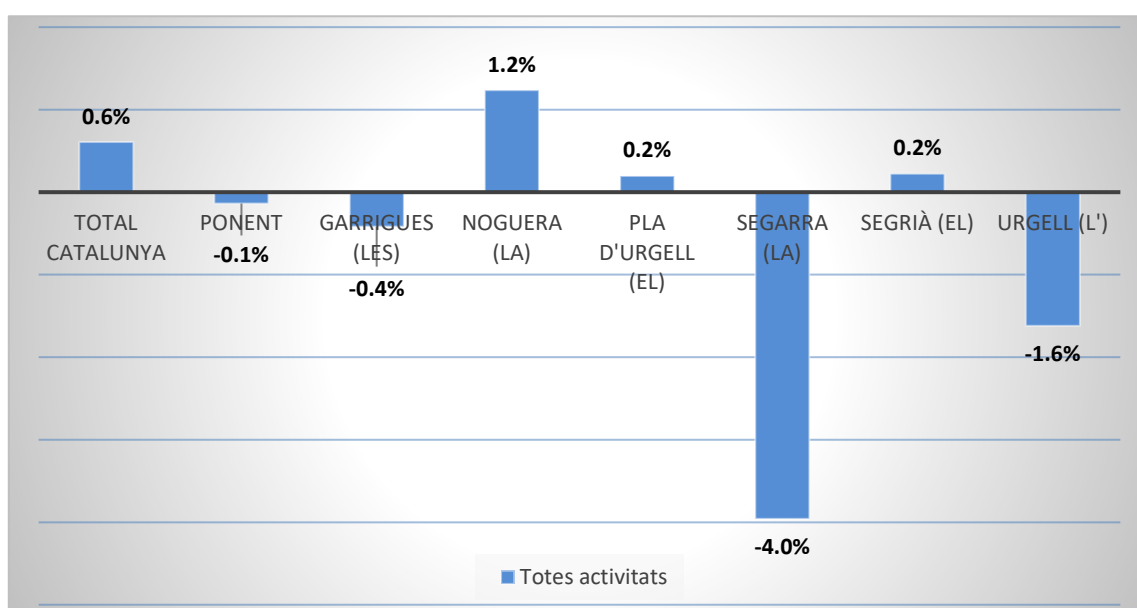
Caldrà continuar fent un seguiment de l'evolució de les activitats a l'Anoia en els propers trimestres, per poder contrastar si hi ha una dinàmica específica a la comarca, i per quines raons, o segueix una dinàmica més global en línia amb el que succeeix a la resta del país.

4.2.2 El Segrià

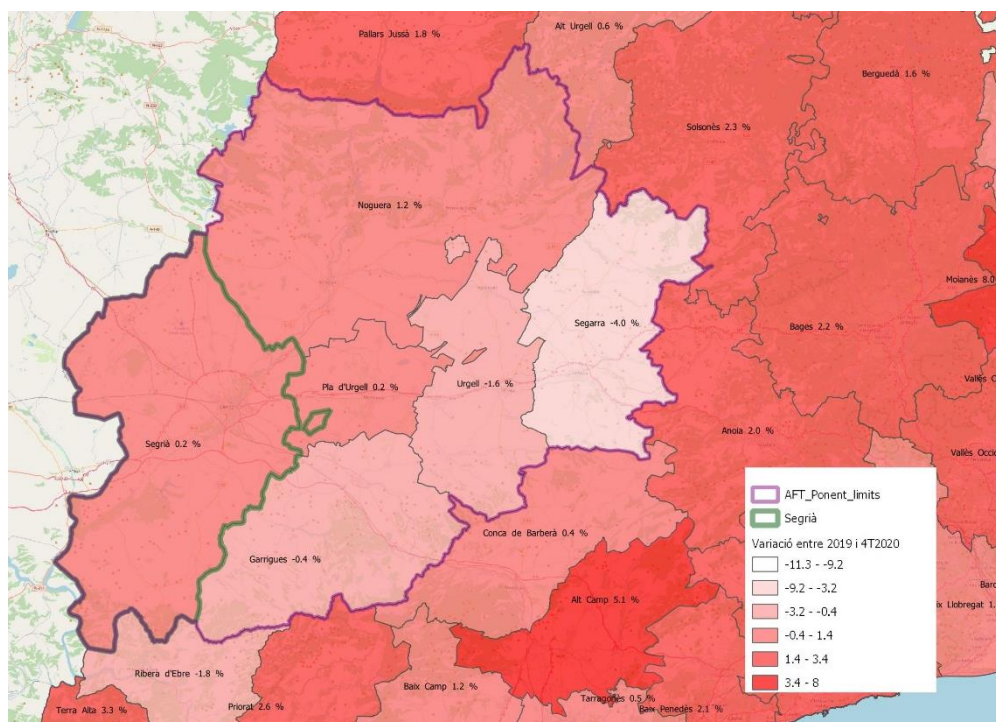
A la comarca del Segrià es va aplicar un tancament perimetral especial, del 04/07/2020 fins el 19/07/2020. A l'igual que en el cas de l'Anoia, es fa una especial atenció en veure com van variar les activitats de comerç, restauració i els tres principals sectors de comerç (quotidià alimentari, equipament llar i equipament persona), que s'han analitzat a nivell general, i es comparen amb els àmbits territorials superiors, comarques de la mateixa AFT i variacions a nivell global del país.

Variació total en les activitats de comerç i restauració

Si es considera la variació total en les activitats de comerç i restauració (Gràfic 16 i Mapa 22), la variació al Segrià és semblant al conjunt de l'AFT Ponent, alhora que hi ha una sensible diferència entre les diferents comarques tant de Ponent com de la resta de comarques veïnes al Segrià.

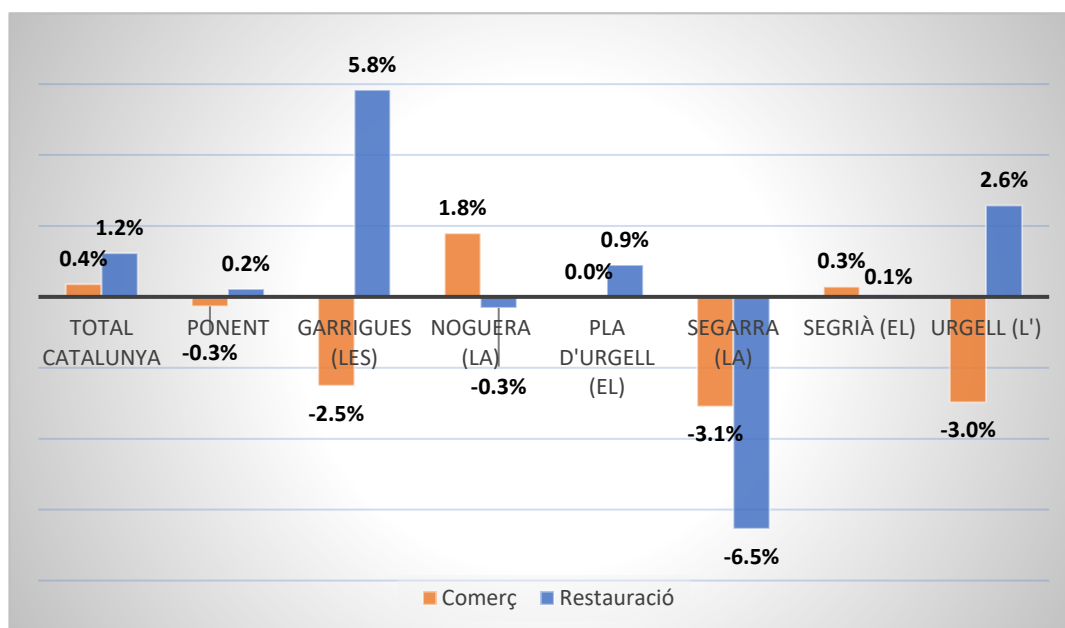

Gràfic 16. Variació total d'activitats entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020

Mapa 22. Variació del nombre total d'activitats entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020 a Ponent (AFT)

Pel que fa a les variacions d'activitats de comerç i de restauració, en el Segrià el comportament està molt alineat amb el que succeeix a nivell de l'AFT Ponent (-0.3% en comerç i 0.2% en restauració), mentre que al país els augments són majors i positius en els dos grans sectors (Gràfic 17). En tres comarques el descens d'activitats de comerç és molt pronunciat (la Segarra amb un -3.1%, l'Urgell amb un -3.0% i les Garrigues amb un -2.5%), mentre que en restauració contrasten el fort descens a la Segarra (-6.5%) i el gran augment a les Garrigues (+5.8%). L'AFT Ponent inclou comarques amb característiques territorials molt diferents que es reflecteixen en dinàmiques econòmiques divergents, condicionades per l'efecte capitalitat del Segrià, amb el municipi de Lleida.

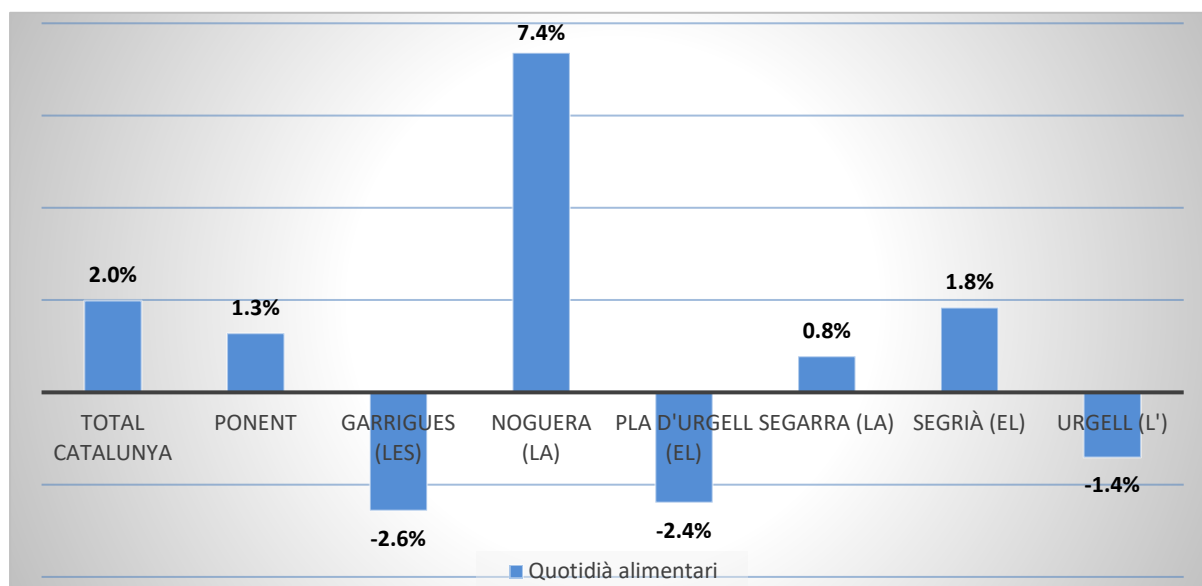

Gràfic 17. Variació en el nombre d'activitats de comerç i restauració entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020

Variacions al 2020 en les principals activitats de comerç al detall

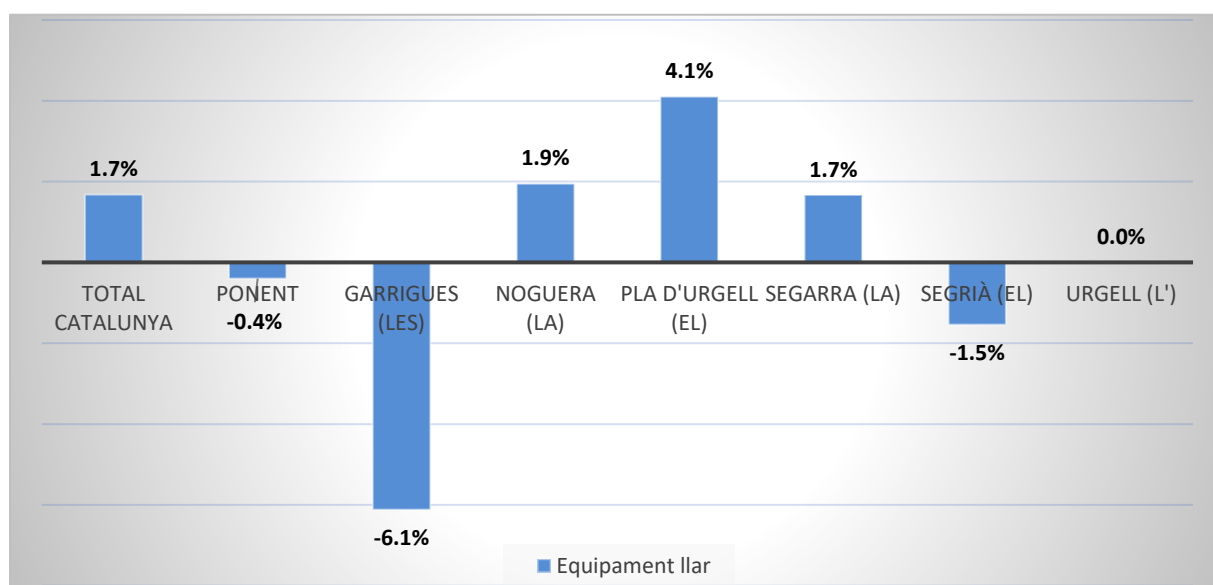
Posant el focus en els principals sectors del comerç al detall, s'observa que aquests presenten variacions en el total d'activitats força diferents segons la comarca dins de l'AFT Ponent. Cal no oblidar que, a excepció del Segrià, la resta de comarques tenen una dotació d'establiments força menor.

Pel que fa al sector del quotidià alimentari es constata un lleuger augment (1.8%), en línia amb el global de Ponent, tot i que inferior al total de Catalunya. Un cop més, les variacions són molt diferents segons la comarca (Gràfic 18).

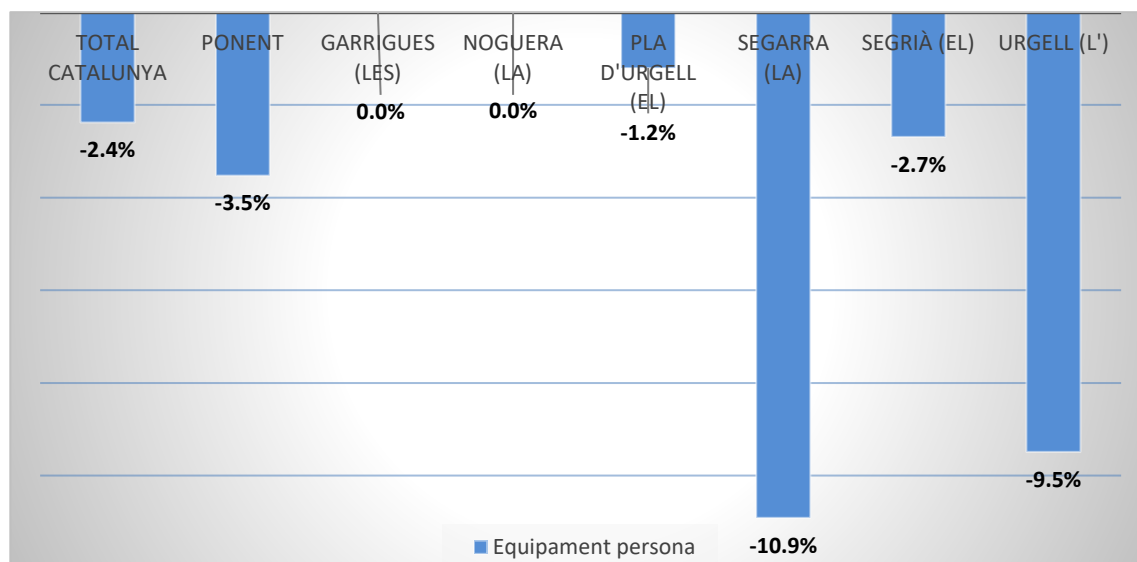
Gràfic 18. Variació del nombre d'activitats de quotidià alimentari entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020 a Ponent

En el sector de l'equipament llar (Gràfic 19) hi ha una disminució del 1.5% en el nombre d'activitats al Segrià, mentre que a nivell del global de Ponent hi ha una disminució del 0.4%. Una comarca té un descens encara més fort, les Garrigues, que contrasten amb els forts augments al Pla d'Urgell i la Noguera.

Gràfic 19. Variació del nombre d'activitats d'equipament llar entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020 a Ponent

En el sector de l'equipament persona, un cop més les variacions s'alineen amb el que succeeix a nivell de Ponent (-3.5%), donat el pes específic que té la comarca del Segrià dins de Ponent, com s'ha esmentat abans. El Segrià té un descens del 2.7%, però encara és més fort a la Segarra (10.9%) i l'Urgell (9.5%). A la resta de comarques no hi ha variació o disminucions menors en el nombre d'activitats del sector.

Gràfic 20. Variació del nombre d'activitats d'equipament persona entre el 2019 i el 3r trimestre de 2020 a Ponent

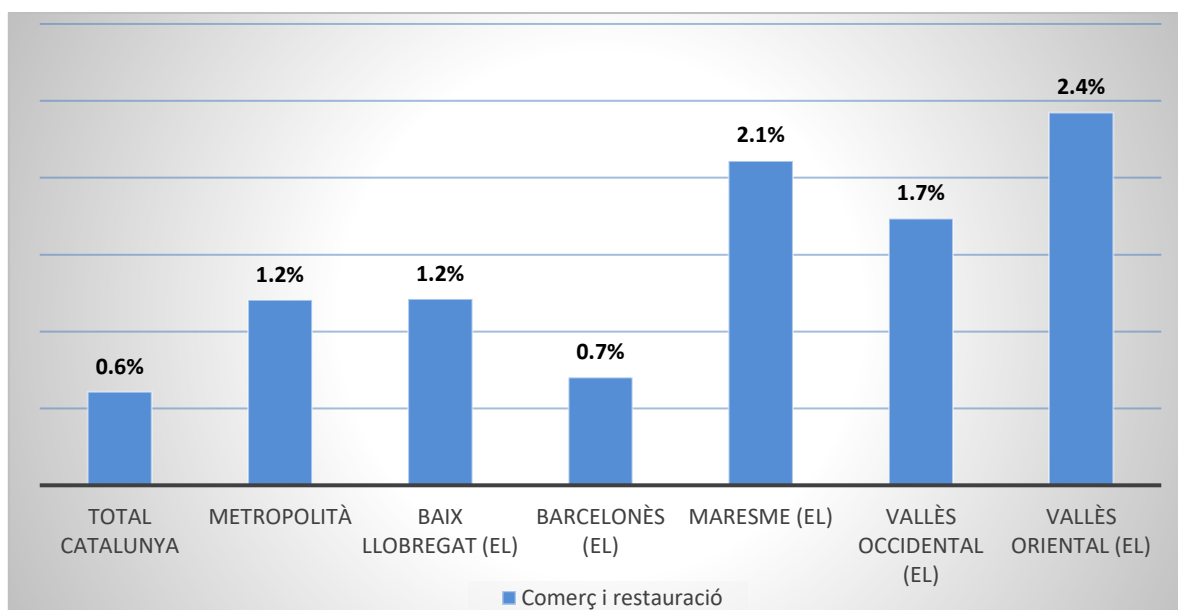
Caldrà fer un seguiment de l'evolució de les activitats al Segrià, per poder contrastar si hi ha una dinàmica específica a la comarca, i per quines raons, o segueix una dinàmica més global en línia amb el que succeeix al nostre país, com pot observar-se en el Gràfic 3, on s'observa que segueix en línia amb el que ocorre a les comarques amb una major dotació d'activitats de comerç i restauració (Barcelonès, Baix Llobregat o Gironès), i que presenten un fort component de demanda de la resta del país.

4.2.3 El Vallès Occidental

La comarca del Vallès Occidental és la segona més poblada de Catalunya⁵ i també la segona amb més activitats de comerç i restauració⁶, i s'inclou dins de l'AFT Àmbit Metropolità de Barcelona, el més poblat del país. El Vallès Occidental ha estat afectat per les mesures de restricció de la mobilitat i de les activitats determinades per la Generalitat de Catalunya d'àmbit general, sense haver patit cap restricció específica diferent a les vigents per a la resta de comarques del país. Es fa una especial atenció en veure com van variar les activitats de comerç, restauració i els tres principals sectors de comerç (quotidià alimentari, equipament llar i equipament persona), que s'han analitzat a nivell general, i es comparen amb els àmbits territorials superiors, comarques de la mateixa AFT i variacions a nivell global del país.

Variació total en les activitats de comerç i restauració

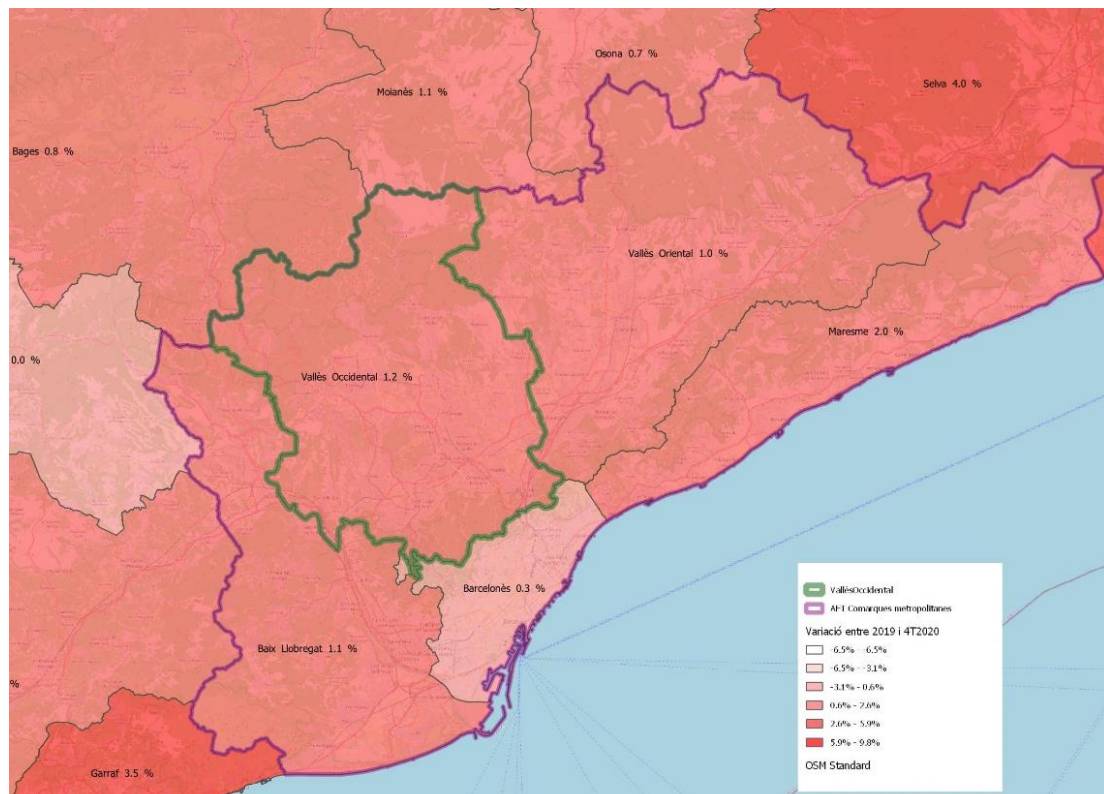
Si es considera la variació total en les activitats de comerç i restauració (Gràfic 16 i Mapa 22), la variació al Vallès Occidental és semblant al conjunt de l'AFT Metropolità, i superior al conjunt de Catalunya. Destaca el valor més baix del Barcelonès, alienat amb el conjunt de Catalunya (un augment del 0.7% enfront el 0.6% global). Aquestes dades poden estar relacionades amb el desplaçament a comarques veïnes del Barcelonès degut a la pandèmia per una part de la població, comarques que per altra banda no són tan dependents del turisme internacional com en el Barcelonès.

Gràfic 21. Variació total d'activitats entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020

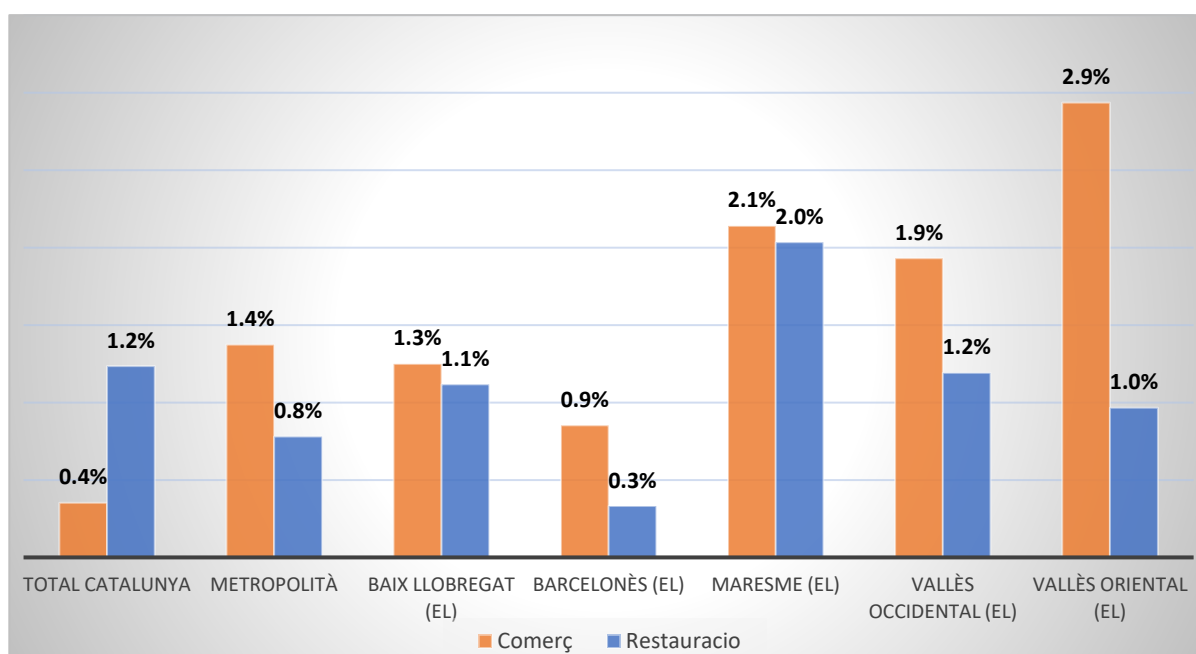
⁵ 937,508 habitants en 2020. www.idescat.cat

⁶ 18,303 activitats. ITAC 2020. Generalitat de Catalunya i Consell de Cambres de Catalunya.

Mapa 23. Variació del nombre total d'activitats entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020 a l'AFT Metropolità

Pel que fa a les variacions d'activitats de comerç i de restauració, en el Vallès Occidental els saldos són positius i majors que a nivell de l'AFT Metropolità (1.9% en comerç i 1.2% en restauració), mentre que al país els augments en el comerç detallista és força menor (0.4%), mentre que en el sector de la restauració té el mateix saldo que el del país (+1.2%, Gràfic 17). Hi ha dos comarques que tenen augments baixos (Baix Llobregat i el Barcelonès), i les altres tres (el Maresme, el Vallès Occidental i el Vallès Oriental) amb augments globals, en el cas del comerç, del 1.9% o més. Això indica dinàmiques econòmiques divergents, condicionades segons tinguin la comarca una major o menor dependència en el turisme exterior (fora de Catalunya), que és el cas del Barcelonès, i en menor mesura, el Baix Llobregat.

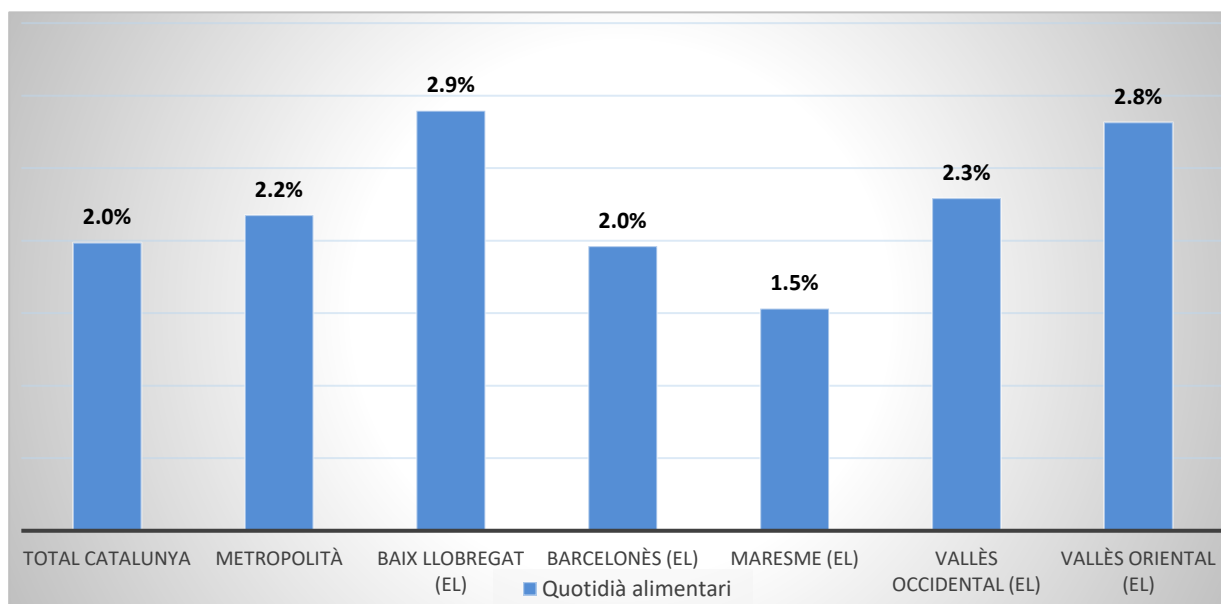

Gràfic 22. Variació en el nombre d'activitats de comerç i restauració entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020

Variacions al 2020 en les principals activitats de comerç al detall

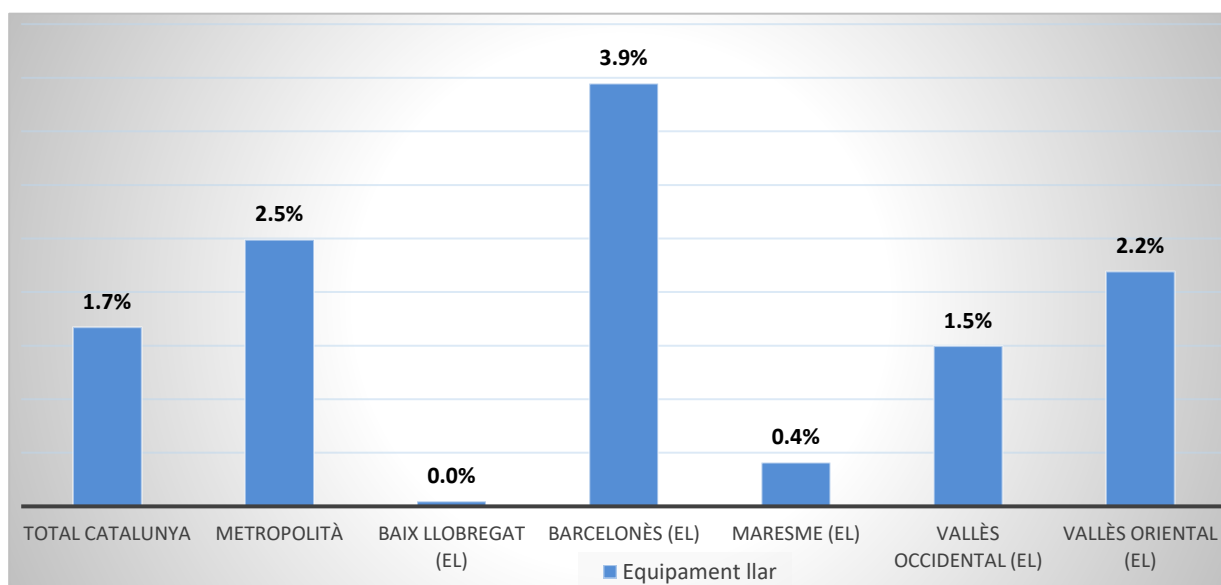
Posant el focus en els principals sectors del comerç al detall, s'observa que aquests presenten variacions en el total d'activitats força diferents segons la comarca dins de l'AFT Metropolità. Cal no oblidar que, a excepció del Barcelonès, la resta de comarques tenen una dotació d'establiments força menor.

Pel que fa al sector del quotidià alimentari es constata un augment (2.3%), en línia amb el global del Metropolità, i una mica superior al total de Catalunya. Un cop més, les variacions són molt diferents segons la comarca (Gràfic 18).

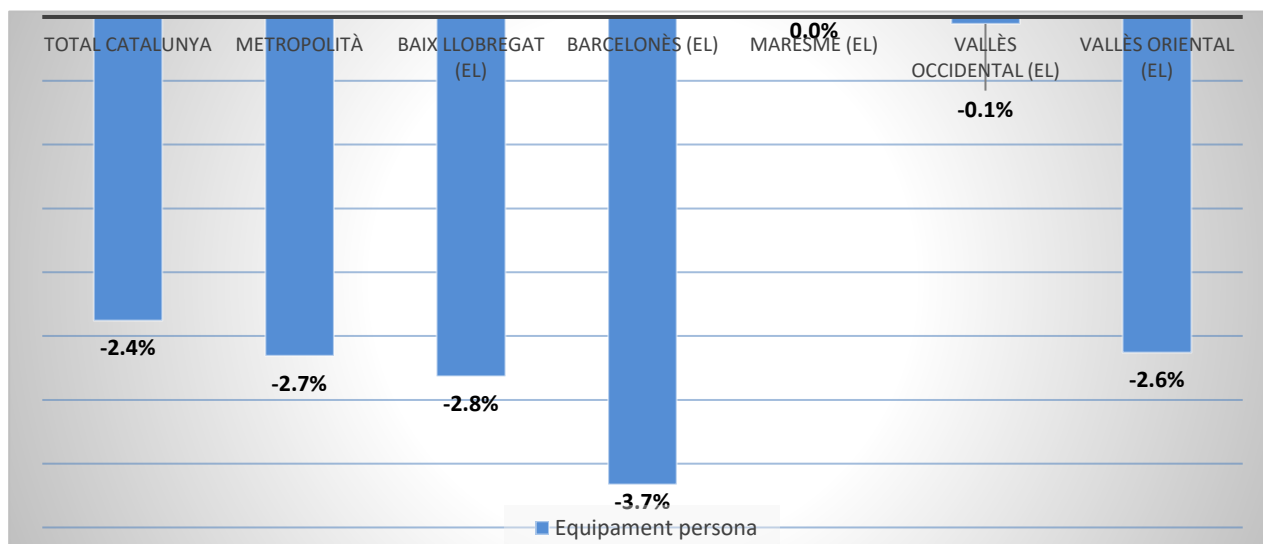
Gràfic 23. Variació del nombre d'activitats de quotidià alimentari entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020 a Ponent

En el sector de l'equipament llar (Gràfic 19) hi ha un lleuger creixement al Vallès Occidental (1.5%), inferior al de l'AFT (un punt menys), i inferior també al global del país (1.7%). Destaca el fort augment del Barcelonès, amb un 3.9% més d'activitats.

Gràfic 24. Variació del nombre d'activitats d'equipament llar entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020 a Ponent

En el sector de l'equipament persona, el Vallès Occidental presenta una variació lleugerament negativa (-0.1%), que contrasta amb els descensos pronunciats tant a nivell del país (-2.4%), de l'AFT (-2.7%) i especialment del Barcelonès (-3.7%). Hi ha dos comarques alineades amb el global de l'AFT (el Baix Llobregat, -2.8%, i el Vallès Oriental, -2.6%), i semblant al que succeeix en el Vallès Occidental, la comarca del Maresme no presenta variació d'activitats (0.0%).

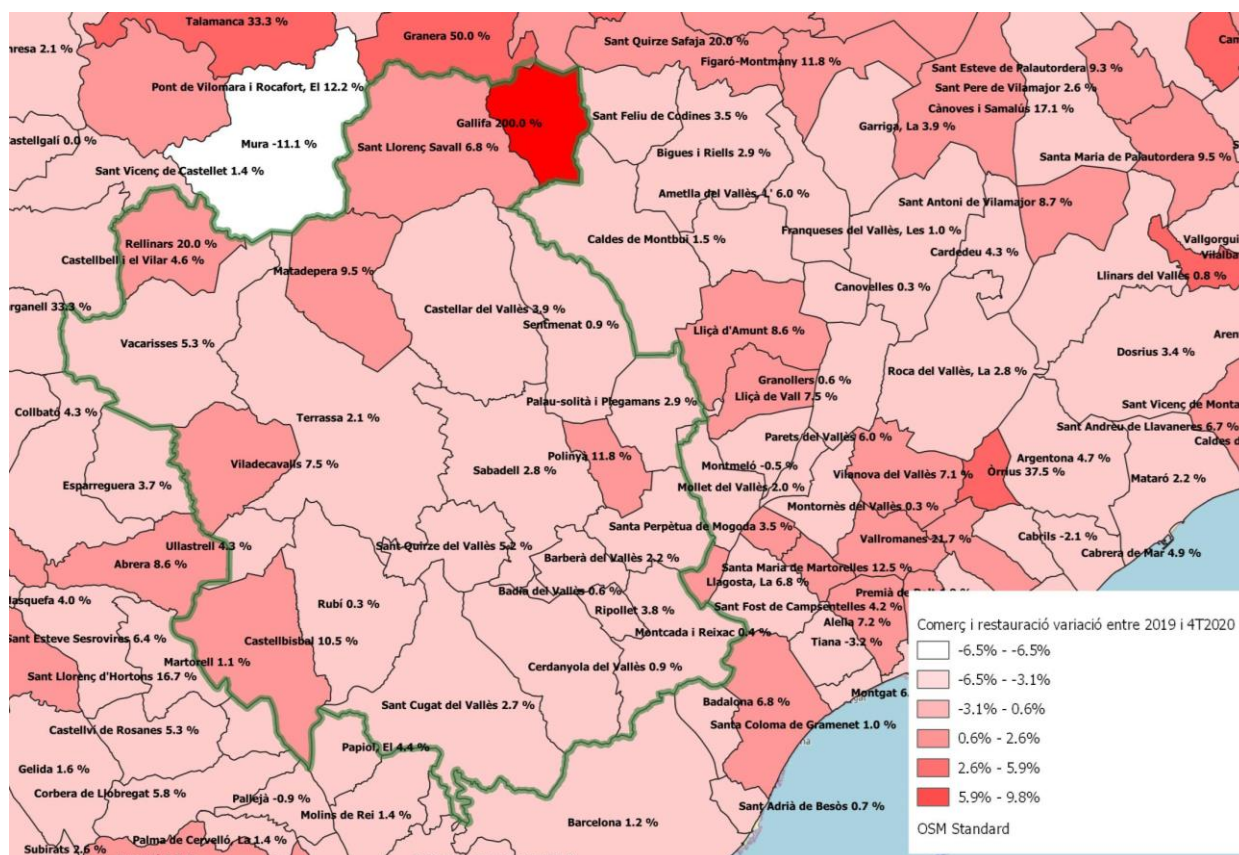

Gràfic 25. Variació del nombre d'activitats d'equipament persona entre el 2019 i el 3r trimestre de 2020 a Ponent

Tot plegat permet concloure que les dinàmiques en les altes i baixes d'activitats econòmiques són molt diferents segons sigui el sector i el territori. En el cas territorial, s'observa fins i tot dinàmiques diferents a nivell municipal dins d'una mateixa comarca. Tot plegat resta molt condicionat al poder d'atracció de la demanda d'un territori envers els seus veïns, de manera que un territori amb un "hinterland" potent, una demanda no depenent de l'exterior al propi entorn, fa que hi hagi una major resiliència de les activitats econòmiques que s'hi localitzen. En el següent apartat es fa una senzilla aproximació a nivell municipal dins de la comarca del Vallès Occidental, on queden paleses les diferències entre els mateixos municipis.

Detall municipal de les variacions de les activitats en el 2020 al Vallès Occidental

Al igual que a d'altres nivells territorials més agregats, també a nivell municipal hi ha grans diferències, i també, segons sigui el sector. Cal destacar que a la comarca hi ha municipis que tenen molt poca dotació tant de comerços com d'establiments de restauració, el que fa que una alta o una baixa d'activitat signifiqui un % de variació molt elevat. S'observa que a la comarca (Mapa 24), tots els municipis presenten un saldo positiu amb augment de les activitats en 2020.

Mapa 24. Variació del nombre d'activitats de comerç i restauració entre el 2019 i el 4t trimestre de 2020 al Vallès Occidental

Si es fa el focus en les activitats de parament de la persona (Mapa 25), s'observa que hi ha municipis que tenen un descens en el número d'activitats entre 2019 i 2020, mentre que d'altres augmenta el nombre d'activitats d'aquest sector comercial. Els municipis amb el límit municipal no dibuixat corresponen a aquells que no tenen cap activitat de parament de la persona ni en el 2019 ni 2020 (és el cas de Rellinars i Gallifa del Vallès Occidental).

4.3 Variables que influeixen en l'augment o disminució de les activitats comercials a nivell comarcal: aplicació dels models GAM

Les variacions en el nombre d'activitats són molt diferents segons sigui la comarca analitzada. Quines variables influeixen? Hi ha una component estructural més enllà de les mesures implementades per la COVID-19 i que han afectat tant directament a l'activitat empresarial?

L'anàlisi estadística ens proporciona avui dia eines que permeten determinar si una sèrie de variables influeixen en el resultat d'una altra. En aquesta primera aproximació, es veurà si l'augment o disminució del total d'activitats d'una comarca depèn de les següents variables:

- Número d'habitants
- Nombre d'activitats (a finals de 2019)
- Número d'habitants de les comarques veïnes
- Nombre d'activitats de les comarques veïnes (a finals de 2019)

El plantejament a provar és si les pujades o baixades en el nombre d'activitats comercials entre 2019 i 2020 depèn de variables intrínseques de cada comarca: número d'habitants, nombre d'activitats (de comerç i restauració), número d'habitants i activitats de les comarques veïnes. Aquesta prova es fa aplicant un mètode de regressió no lineal: el model additiu generalitzat.

4.3.1 Models additius generalitzats

Aplicant a les dades de la variació en termes absoluts del nombre d'activitats comercials per comarca un model GAM⁷ de regressió no lineal, que permet treballar amb funcions no lineals de les variables independents. El model aplicat, després de diferents fases d'ajust del model, és el següent:

$$\text{variacioany_abs} = \beta_0 + \beta_1 * \text{comerç_A2019} + \beta_2 * \text{comerç_veïns} + f_1(\text{habitantsOK}) + f_2(\text{habitants_veïns})$$

Hi ha una sèrie de variables que presenten una relació lineal, pel que a l'ajust s'ha aplicat un model paramètric: comerç_A2019 i comerç_veïns, mentre que les variables habitants i habitants veïns no tenen una relació lineal amb la variable dependent: habitants i habitants veïns.

Les variables es corresponen amb les següents dades:

variacioany_abs : Nombre d'activitats comercials a finals de 2020 – nombre d'activitats a finals de 2019

comerç_A2019: nombre d'activitats comercials a finals de 2019

comerç_veïns: nombre d'activitats comercials a finals de 2019 de les comarques veïnes a l'analitzada

habitantsOK: número d'habitants de la comarca

habitants_veïns: número d'habitants de les comarques veïnes a l'analitzada.

4.3.2 Conclusions

El resultat d'aplicar el model GAM indica que la variació de les activitats comercials a nivell comarcal depèn del comerç pre-existent a la comarca i del seu potencial d'atracció sobre les comarques veïnes: número

⁷ Generalized Additive Models

d'habitants i comerç pre-existent d'aquestes. També es pot concloure que és determinant la dotació prèvia inicial de comerç a la comarca, i que el número d'habitants de la comarca no influeix gaire en la variació ⁸: la variació de les activitats comercials depèn més de la demanda potencial dels voltants que no de la pròpia demanda interna (veure 4.3.3). El nivell d'ajust, d'explicació del model, és força alt (amb un R^2 de 0.656).

4.3.3 Resultats estadístics

Model GAM aplicat

Family: gaussian

Link function: identity

Formula:

variacioany_abs ~ s(habitantsOK) + comerç_A2019 + s(habitants_veins) + comerç_veins

Parametric coefficients:

	Estimate	Std. Error	t value	Pr(> t)
(Intercept)	-79.183306	46.593661	-1.699	0.09802 .
comerç_A2019	0.003172	0.001060	2.992	0.00503 **
comerç_veins	0.007559	0.003290	2.297	0.02763 *

Approximate significance of smooth terms:

	edf	Ref.df	F	p-value
s(habitantsOK)	1.377	1.642	0.207	0.6903
s(habitants_veins)	2.264	2.780	2.628	0.0738 .

Signif. codes: 0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

R-sq.(adj) = 0.656 Deviance explained = 70.4%

GCV = 1037 Scale est. = 873.04 n = 42

⁸ El p-valor de la variable població de la comarca (habitantsOK), és força elevat, 0.69, amb el que resulta que no és una variable significativa en el model plantejat.